

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

"ונקדשתי" מדור לדור | עמ' ב
התועדות ל"ג בעומר

הנחת תפילין אביחי שי' מרנץ | עמ' לב
ז' סיון ע"ז - כפ"ח

תוים לנגון ז סיון ע"ז | עמ' לז

תוים לנגון אשר ברא - ד סיון ע"ז | עמ' לח

ג	ל	ע	י	נ	י
ה	א	ב	י	ט	ה
ת	נ	פ	ל	א	ו
ת	ר	ת	ו	ר	ת

יוצא לאור לקראת שבת
פרשת נשא תשע"ז

לקבלת השיעורים: itiel@pnimi.org

לקבלת סרטוני הוואצאפ: 0507951105

"ח אייר ע"ז - עוד יוסף חי, יצהר "ונקדשתי" מדור לדור

התוועדות ל"ג בעומר

א. תיקון הבמות – רבי אחד | ב. מעלות רשב"י ודורו | ג. "ונקדשתי" | ד. נס בקידוש ה' |
ה. רשב"י – תיקונים, גלגולים ומדרגות | ו. "פתי יאמין לכל דבר" (ביאור והערות
בהשראת ביאור הצ"צ לתניא פ"ח) | ז. נקודות בהשראת שיחת הרבי | ח. נקודות
בהשראת מנחת חינוך רצה-רצו

הראשון, משה רבינו, "הוא גואל ראשון", ויש
לו בחינה שניה, שקשורה לקצה השני, מלך
המשיח, "מה שהיה הוא", "הוא גואל אחרון".

מפגש משה ורשב"י – תורת בעלי תשובה

במתן תורה משה רבינו זכה לאלף אורות,
אבל אחרי חטא העגל הם נלקחו ממנו – הוא
נתמעט ונשאר רק עם אחד מני אלף. זהו סוד ה-
א זעירא של "ויקרא אל משה", תחלת חומש
ויקרא שאנחנו עדיין באמצעו. מהי א זעירא?
שה"אלף אורות" נתמעטו ונשאר רק אחד מני
אלף. ככה, עם ה"אחד מני אלף", הוא זכה
לקירון אור פניו בלוחות השניות. כתוב
שרשב"י לפני האידרא, לפני הגילויים העצומים
שהיו באידרא, היה למטה מבחינת משה רבינו.
אבל באידרא, כשהתכנסו עשרת התלמידים
כנגד הספירות והוא כנגד הדעת – בחינת משה
רבינו – הוא עלה ונתעלה וזכה לאותה בחינה
ממש של משה רבינו בלוחות השניות.
הוא לא זכה למדרגה של משה רבינו לפני
חטא העגל, כשקבל אלף אורות, אלא למדרגה
של משה רבינו במתן תורה של בעלי תשובה,
"כפלים לתושיה". ידוע שיש מעלה בלוחות
השניות ויש מעלה בקירון עור פניו של משה
רבינו, "קרני הוד", קשור להיום – הוד שבהוד.
בזה יש אפילו מעלה ברשב"י, שרשב"י ידע
שקין עור פניו ואילו משה רבינו "לא ידע כי

א. תיקון הבמות – רבי אחד

נפתח^א עם בר יוחאי החסידי.

נגנו בר יוחאי (נדבורנא), ואמרתם כה לחי,
אמר רבי עקיבא.

רשב"י – גלגולו העיקרי של משה רבינו

("סיני") והממוצע בינו למשיח

רשב"י אמר "יכול אני לפטור את כל העולם
כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי
אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו
ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא
העולם עד סופו".

אומר האריז"ל, על דרך שאלת חז"ל בתחלת
פרשת שבוע, "מה ענין שמיטה אצל הר סיני?"
מה ענין יותם אצל רשב"י ובנו? סימן שיותם
הוא בחינת שמיטה (שבת הארץ) ורשב"י ורבי
אליעזר בנו הם בבחינת סיני, קבלת התורה מפי
הגבורה (בסוד "נעשה [בעזרת הא-ל, אלעזר]
ונשמע [אותיות שמעון]"). רשב"י הוא בחינת
משה רבינו – הגלגול העיקרי של משה רבינו
הוא רשב"י, רבי שמעון בר יוחאי.

כתוב שרשב"י הוא בעצם הממוצע המחבר
בין משה רבינו לבין מלך המשיח. כמו כל
ממוצע המחבר, יש לו בחינה ששייכת לקצה

^א נרשם על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה.

הקדוש, ולשם כך מכוונת הפגישה של משה רבינו ורשב"י דווקא באמצע ההר – מצד אחד האור יורד מלמעלה, ומצד שני מחייב העלאה והתעלות מלמטה למעלה.

פגם יותם – "רק הבמות לא סרו"

נחזור ל"מה ענין שמיטה אצל הר סיני", מה עושה כאן יותם מלך יהודה? למה רשב"י זקוק ליותם, וכנראה יותם עושה לו תיקון וגם הוא עושה תיקון ליותם. לא סתם בחר רשב"י במלך הזה. חז"ל אומרים לגביו משהו יוצא דופן, שמכל מלכי ישראל הוא היחיד שלא מצאו בו דופי. דווקא יותם, כשמו כן הוא, מלשון תם-שלם. רק מה? בכל אופן, גם ליותם מלך יהודה היה איזה פגם. כמו שכתוב בכתבי האריז"ל, בסוד עולם התהו שנשבר. הז"ת נשברו וחז"ב התבטלו וגם בכתר – שהוא שלם, כליל – היה פגם.

עוד פעם, זה כלל גדול בקבלה – הז"ת נשברים, חכמה ובינה מתבטלים והכתר בעצמו נפגם משהו. ככה אפשר להבין את הענין של יותם, שאם הוא עומד בפני עצמו – כמה שהוא שלם, שהוא תם, שהוא כליל יפי, גם בו יש פגם. בעצם זהו אותו פגם שכתוב אצל חמשה מלכים צדיקים – יהושפט, יואש (כל עוד חי יהוידע הכהן, שהורה לו את דרך התורה), אמציהו, עוזיהו ובסוף יותם. מה כתוב? אצל כולם כתוב אותו לשון ממש, רק שאצל יותם חוץ מהמשפט הזה לא כתוב שום דופי, לכן אומרים שאין לו שום דופי בכלל.

מה הדופי? "רק הבמות לא סרו" מה העם מזבחים ומקטרים בבמות". כלומר, היו מלכים הכי צדיקים, אבל למנוע את התופעה של הבמות – בהם עובדים את ה', זובחים ומקטרים לה' – לא היה בידיהם. לא היה בידיהם כח למנוע את הבמות, שכל אחד עושה לו במה לעצמו ושם עובד את ה' יתברך. פלא, הוא עובד את ה' יתברך, ובעבודת ה' יתברך

קרן עור פניו", כך כתוב בזהר. בכל אופן, הקרנים נקראות קרני הוד. רשב"י הוא בבינה, "זיהרא דאמא עילאה", סוד ספר הזהר הקדוש, אבל "בינה עד הוד אתפשטת" – הוד הוא להודות לדבר שלמעלה מטעם ודעת, מקיף דמקיף. זו בחינת הוד שבהוד.

יש משל מפורסם בחסידות, שיש שנים – אחד עומד למעלה, בפסגת ההר, והשני עומד למטה, בשיפולי ההר. יש שלש אפשרויות איך יפגשו – או שהתחתון עולה לגמרי למעלה, עד הפסגה, "ומשה עלה [עד למעלה] אל האלהים"; או שהעליון יורד לגמרי למטה, ממש אל תוך העמק; או שזה יורד וזה עולה והם נפגשים באמצע. כך כתוב לגבי משה רבינו ורשב"י. הכל בהשגחה פרטית, גם חטא העגל הוא "נורא עלילה על בני אדם", גם מה שמשה קבל את ה"אלף אורות" וגם מה שאחר כך לקחו ממנו (וחזור אליו בשבת, "ישמח משה במתנת חלקו") ונשאר עם אור אחד מהם, ודווקא עמו זכה לקירון עור פניו, הוד שבהוד, בלוחות השניים. אלמלא חטא העגל ושבירת הלוחות היינו מסתפקים בחמשה חומשי תורה וספר יהושע, התורה לא היתה נשכחת – זו מעלה עצומה, אבל לכל הריבוי האין סופי של "עלמות אין מספר" של הלכות ודרשות וסודות לא היינו זוכים. זהו "כפלים לתושיה" שדווקא בעל התשובה זוכה לו, הצדיק לא זוכה לו. הלוחות השניים הם מתן תורה של בעלי תשובה. ככה מתואר באר"י, שמשה רבינו יורד – לא לגמרי, רק עד חצי ההר – ורשב"י עולה כנגדו גם עד חצי ההר, ושם נפגשים, בנקודה זו של "כפלים לתושיה", הלוחות השניים, התורה של בעלי תשובה.

זו כבר נקודה חשובה מאד, שהקשר בין משה רבינו לבין רשב"י הוא דווקא בנקודת התורה שמחזירה את עם ישראל בתשובה, תורת משיח ש"אתא לאתבא צדיקא בתיובתא", "ועמך כלם צדיקים", כולם צריכים לחזור בתשובה, גם צדיקים וגם רשעים. זה על ידי ספר הזהר

הוא עושה עבירה כי הוא מקריב חוץ למקדש, חוץ לבית הבחירה, "המקום אשר יבחר הוי' לשכן שמו שם". יש רק מקום אחד, ואחרי שהמקום הזה מזוהה היטב אסור להקריב, להקטיר, לזבח במקום אחר. "רק הבמות לא סרו".

צירוף רשב"י ויתם – תיקון הפגם

כמו שאמרנו, רשב"י רוצה לצרף את יותם מלך יהודה, ואם הוא יצטרף נוכל לפטור את העולם מיום שנברא ועד סופו. בשבילנו זה שרשב"י בפני עצמו יכול לפטור את העולם "מיום שנבראתי עד עתה" זה יפה, אבל "עד עתה" של רשב"י הוא לפני כמעט אלפים שנה. זה שהוא מצרף את בנו, רבי אלעזר, ואומר שיחד עמו יכול לפטור "מיום שנברא העולם עד עכשיו" גם יפה מאד, אבל עברו אחרי זה כמעט אלפים שנה. לכן עיקר מה שנוגע לנו, לימות המשיח, הוא איך ממשיכים את הכח של רשב"י לפטור את העולם מיום שנברא ועד סופו, עד סוף כל הדורות, עד אחרית הימים ממש. לשם כך צריך את יותם.

אבל כמו שרשב"י צריך יותם, אותו מלך שאין בו דופי, כך יותם צריך את רשב"י. רשב"י אמור לתקן את הפגם שבתוך הכתר של עולם התהו, עולם המלכים. כל עולם התהו הוא עולם של מלכים, כל המלכים שם – יש שבעה שמתים, שבירת הכלים, שנים שמתבטלים ואחד שנפגם.

מה זה אומר לנו? כנראה שגם היום יש כאלה שבונים במה לעצמם ועובדים את ה' – כך נדמה לו, שהוא עובד את ה' – על הבמה האישית שלו. זה הדבר שמעכב את ביאת המשיח. אם רק נתקן את הדבר הזה, הקטן לכאורה – הפגם הקטן הזה – מיד מלך המשיח בא, כי יש לנו את רשב"י, את רבי אלעזר בנו של רשב"י וגם יותם שיהיה לגמרי שלם, בלי שום דופי, ברגע שנתקן פגם זה של "רק הבמות לא סרו".

רשב"י הרבי – רבי יש רק אחד

למה רשב"י יכול לתקן זאת אצל יותם (ואז יותם משלים עד סוף כל העולם)? כי רשב"י בין התנאים הוא הרבי של התנאים, כמו רבי של חסידים. את היותו רבי מרגישים בכל ספר הזהר. במשניות מוצאים פעם אחר פעם את רבי שמעון, אחד התנאים, אבל לא רואים שהוא הרבי של כולם – הוא ראש ישיבה גדול. כל ההבדל בין רשב"י של המשניות ורשב"י של ספר הזהר הקדוש – הגם שכל רב מבבל וכל רבי מארץ ישראל, והוא נקרא רבי שמעון – שבמשניות הוא לא רבי חסידי, הוא רב, אבל בספר הזהר הקדוש הוא ממש רבי.

יש ווארט לגבי כל הראשונים שביניהם היה רבי אחד – כולם רבנים, הרמב"ן וכו', ויש רבי אחד, הרשב"א. כך יש מסורת בחסידות. כלומר, יכול להיות שבאותה תקופה שכולם רבנים גדולים, צדיקים גדולים, עם תלמידים רבים – אבל המושג רבי, כמו רבי של חסידים, לא שייך להם. הוא שייך לאחד. הרבי הדומה למשה רבינו, הוא "חד בדרא" ממש. כאן רואים שהוא אפילו חד בכמה דרא, יכול להיות חד באלף שנה. ברוך ה', מהבעש"ט והלאה כבר בכל דור ודור יש רבי, אבל פעם לא היה רבי בכל דור ודור. שוב, אצל הראשונים הרשב"א היה רבי, אצל התנאים רשב"י היה רבי, רבי שמעון בר יוחאי.

מה ההבדל בין רב ורבי? יש רב ויכולים להיות עוד הרבה רבנים, לכל רב יש את הישיבה שלו וכולם מבסוטים. אבל זה מה שלכל רב יש את התלמידים שלו והישיבה שלו ומומלד בה זה עדיין בדקות שבדקות עכ"פ בגדר במת יחיד, שכל אחד בתוך הישיבה שלו, עם הרב שלו, עם ראש הישיבה שלו – שם יש דרך אחת מסוימת איך עובדים את ה' יתברך, שהרב מנחה את הדרך. אם כן, כל פעם שיש איזה רב – יש הרבה – שמנחה את הדרך של עבודת ה' לפי דרכו, זו בחינה של במת

צריך את שניהם יחד, יש מה ש"ניכרין דברי אמת", יש אלקים שלנו שהוא אמת ("הוי' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם"). יתכן שיש מישהו אחר שגם אומר שמאמין בא- ל אחד, אבל הוא לא "הוי' אלהינו הוי' אחד". יש דת, להבדיל, שאפילו על פי הלכה יש אומרים שהיא לא עבודה זרה – הגם שיש חולקים, כמו הדברי יציב – אבל אפילו למה שאומר שאינה ע"ז זה לא "הוי' אלהינו הוי' אחד" אלא כח המדמה שאינו אמת. פתי יש שם, אבל "ניכרין דברי אמת" אין שם, כי זו לא אמת.

שוב, אמונה מבוררת צריכה לכלול גם אמת, ומתוך ה"ניכרין דברי אמת" יש מעטף שכל מה שתאמר לי לעשות אני אעשה, גם עד מסירות נפש – אם תאמר לי לקפוץ מהגג אני גם קופץ מהגג. אם תאמר לי לקפוץ מהרצפה לגג אני רוצה, אבל לא תמיד אני מסוגל, אבל לקפוץ מהגג לרצפה ודאי כל אחד יכול – רק בשביל זה צריך להיות פתי, "פתי יאמין לכל דבר".

רבי אחד – תיקון פגם הבמות

שוב, הווארט הראשון שלנו היום הוא שהכח של רשב"י, שהוא כח של רבי אמת, התקשרות לרבי אמת, הוא הכח לתקן אצל יותם – שהוא שייך אליו, ניצוץ שלו, כך אומר האריז"ל. אם רשב"י הוא ניצוץ של יותם, ורוצה שיותם יבוא ויצטרף, ודאי ודאי הוא מתכוון לתקן את הפגם הקטן של יותם, וכתוב שהפגם הזה הוא "רק הבמות לא סרו", שעדיין כל אחד מהעם בונה לעצמו במה ומזבח על הבמה שלו. עוד פעם, שנזכה לגילוי של רבי אמת. הכל אמור להיות קשור למה שאמרנו שמשא רבינו ורשב"י נפגשים באמצע ההר, הוד שבהוד של היום, המקום שמסוגל להחזיר את העולם בתשובה. שוב, הזהר הקדוש הוא תורה של בעלי תשובה. לחיים לחיים.

יחיד. יש הרבה במות, "רק הבמות לא סרו". כנראה שגם אצל המלכים הצדיקים האלה, היו הרבה רבנים חשובים אז, הרבה נביאים – לכל אחד היה בית מדרש שלו. לכן זה השתקף בעם בכך שכלל אחד בא לעשות במה, 'בא לי לעשות במה, ושם לעבוד את ה' לפי דרכי'. כל אחד יכול קצת לדמיין, בקצת כח מדמה מתוקן, כמה הדבר הזה נוגע מאד לדור שלנו. שוב, המשיח בא לאתבא צדיקא בתיובתא – כך רשב"י אומר. כנראה שאם אומרים כזה משפט, שהמשיח בא להשיב את הצדיקים בתשובה, כנראה יש בעיה מיוחדת אצל צדיקים, נקודת תורפה מיוחדת אצל צדיקים, שיתכן שכלל אינם מודעים לבעיה שלהם. בגלל הבעיה הזו משיח לא בא.

ידוע שרשב"י הקפיד על מי מגדולי המקובלים של דור האר"י הקדוש, ר' אברהם הלוי, שהיה נוהג לומר כל יום "נחם" בתפלה. גם בל"ג בעומר הוא בא למירון ואמר "נחם", ואז הופיע רשב"י עצמו לפני האריז"ל והקפיד 'מי האדם הזה שביום השמחה שלי מעיז לומר נחם!?', 'לעבוד את ה' בבמה שלו – ה"נחם" של רבי אברהם הלוי הוא הבמה שלו. לפחות היום אני כאן הרבי, ורשב"י הוא רבי שמח, וכולם צריכים להיות חסידים של רשב"י.

שני חלקים באמונה

יש בחסידות², כפי שנסביר יותר בהמשך, שכאשר מאמינים בה', וגם שמאמינים בצדיק – במיוחד אם הוא רבי – יש שתי בחינות. בחינה אחת של "ניכרין דברי אמת", שאני מכיר שהצדיק הזה הוא אמת, אמת יש רק אחת. יחד עם זה, צריך להיות רבי חי. כל יהודי מוכן למסור את הנפש, אפילו קל שבקלים, זה בא מלמעלה מטעם ודעת, מה שלפני הקב"ה שכולנו פתאים.

² ראה באריכות לקמן פ"ו.

לבעש"ט ואמר לו שכאשר יפוצו מעינותיך חוצה אז "אתי מר דא מלכא משיחא". כלומר, התורה "מה שלמדתי אותך ומה שהשגת [בעצמך]" היא התורה שתיביא את הגאולה, היא היא ראשית ההתגלות של תורת משיח ("תורה חדשה מאתי תצא"). רק מה? מפני עונותינו אנחנו עדיין במצב של "גלינו מארצנו" ברוחניות ועדיין "אותותינו לא ראינו" ו"אין אתנו יודע עד מה" למה משיח לא מתגלה. בכל אופן, החשבון הזה מורה ענין גדול מאד, שרשב"י הוא באמצע בין משה רבינו למורנו הבעל שם טוב.

יש כמה דברים מיוחדים שנאמרו על רשב"י בדורו. רשב"י בעצמו אמר שמהדור שלי ועד הדור של מלך המשיח לא יהיה דור כמו הדור הזה. אולי מכל המאמרים שלו כאן הכי בולט שהוא הממוצע בין משה רבינו למשיח, שמדור דעה ועד הדור שלי לא קם כזה דור ומהדור שלי עד דרא בתראה, הדור של משיח, לא יהיה כזה דור.

חידוש רזין דאורייתא – מנשמה שמבחינת

מקיף

אומר האריז"ל: איך הוא זכה לממד החדש של התורה שהוא גילה? הוא אומר שבגלל שרש נשמתו – שלאפוקי מהאחרים, הוא רבי ביחס לכל התנאים – שהוא מבחינת אור מקיף. כל השאר יחסית אליו הם אור פנימי, והוא אור מקיף.

ידוע שמשה רבינו הוא משבעת הרועים – רועים הם אור פנימי – אבל משיח הוא משמונה נסיכי אדם, שהם בחינת אור מקיף. רק כתוב שמישיח, אם כי מיסודו הוא אור מקיף, זוכה גם להתחבר עם רעיא מהימנא. היות ש"הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון" – מה שמחבר וממשיך את הבלי-גבול בתוך גבול, כמו שכתוב על כל רבי אמתי. זהו ווארט מפורסם של רבי הלל, שרבי הוא בלי גבול בגבול – הוא מתחיל

[מה עוזר שמגדירים מישהו כרבי? הרי אצל רב רק מתפללים, מותר להתפלל בגבולים, אבל אצל רבי מקריבים קרבנות, שרים ניגונים – רק מגביר את הבעיות]. תפסת את הנקודה. [תפסתי שלא צריך רבי, צריך משהו אחר]. צריך אחד. רבי אחד³ הוא כבר מלך (כמדובר אצלנו רבות, שהדור שלנו הוא דור המעבר מצדיקים למלכים), מלך המשיח.

ב. מעלות רשב"י ודורו

רשב"י – הממוצע בין משה רבינו לבעל שם

טוב

לחיים לחיים. אמרנו שרשב"י הוא ממוצע בין משה רבינו למשיח. אם עושים חשבון פשוט כמה שנים עברו ממשה רבינו עד רשב"י ואז מחשבים אותו מנין שנים מרשב"י והלאה זה נופל בערך על חיי הבעל שם טוב. משהו יפה מאד, שלפי השנים רשב"י הוא באמצע, בין משה רבינו לבין הבעל שם טוב. זה חיזוק מאד יפה למה שצדיקים גדולים אמרו, כמו רבי נחום מטשרנוביל ורבי מענדלי מויטבסק, שהבעל שם טוב הוא בעצם משיח.

כמו שרשב"י גלה פן, ממד בתורה שלא היה גלוי עד אז, ממש תורה חדשה, ככה הבעל שם טוב גם גלה תורה חדשה. מלך המשיח התגלה

³ רבי אחד עולה 225, שלמות של י' ברבוע, שלמות ההתכללות של "הנסתרת להוי' אלהינו". ע"י חיבור פשוט של אד = ה הוא צירוף אותיות **בחירה**, תלוי בבחירת ה' מלמעלה ובבחירת העם מלמטה כנודע. בה"פ רבי אחד = 256, שלמות של יו (הוה) ברבוע. במספר קדמי, רבי אחד = 900, שלמות של ל (ליה) ברבוע, סוד הלב היהודי. יחס הפשוט לקדמי הוא א:ד. הערך הממוצע של הפשוט, המילוי ומילוי המילוי = 2116 = 46 ברבוע. רבי אחד כל תבה בהכאת אותיות = 4032 = 7 פעמים 576, כד ברבוע.

כמו שכתוב על מורנו הבעל שם טוב שאליהו הנביא לא זו מארבע אמותיו – אחד הדברים שכל אחד צריך להאמין על הבעש"ט, ככה מסור⁷ – כך לגבי רשב"י. אנחנו קוראים בזהר שעל כל צעד ושעל שהוא הולך נמצא שם אליהו הנביא. למה? אומר האריז"ל שתמיד נלוה אליו כי הוא בעצם אחד עם אחיה השילוני, הרבי של אליהו הנביא, לכן אליהו הנביא תמיד נמצא בקרבת מקום, בשטח. לכן גם למעלה, המקום של רשב"י הוא אחד עם המקום של אחיה.

מה התפקיד של אחיה השילוני? לאחות את הממלכות, כי הוא קרע את הממלכות. לא רק שהוא קרע, אלא שהוא חתם על ממלכת ירבעם. האריז"ל אומר שגם תלמידו, אליהו הנביא, היה אתו – וגם הוא חתם. זה לא כל כך ידוע. היות שהתלמיד בטל במקום הרב לא מדגישים זאת. הוא חתם לו, ובסוף ירבעם אמר שהוא הסכים, נתן גושפנקא, לעגלי הזהב – וגם אליהו היה שם. צריך תיקון, שנעשה על ידי רשב"י ובעיקר על ידי הבעש"ט.

יש עוד דבר גדול וחשוב לגבי רשב"י, חוץ מזה שהוא אור מקיף. יש שני מקיפים, הוא אמור לכלול את שניהם, רק שבחיים חיותו היה בעיקר ה-ל של הצלם ולעתיד לבוא, כשיבוא משיח, יכלול גם ה-ם של הצלם, בסוד הכתוב על מלך המשיח "למרכבה המשרה ולשלום אין קץ". שוב, שניהם כלולים באחיה השילוני, שהוא גם מורו ורבו של הבעל שם טוב.

"בחביבותא תליא מלתא" – גילוי רזין

דאורייתא בלי צער ויגיעה

מה עוד אומר האריז"ל? רשב"י אומר "אנן בחביבותא תליא מלתא". הדור הקודם לו הוא דורו של רבי עקיבא, דור עשרת הרוגי מלכות,

מבלי גבול, מקיף, אבל הוא יכול להמשיך אותו בגבול. בעצם הוא נס, למעלה מהטבע, אבל את הנס שלו הוא מסוגל להלביש בתוך הטבע. צריך להבין זאת יותר טוב.

ממשיך האריז"ל ואומר שמי שנשמתו היא בעצם אור מקיף הוא יכול לגלות רזין דאורייתא, "סוד מסתרים" בלשון הפיוט ששרנו כרגע. ומי שראוי להבין שמץ מינהו – יבין מה שהוא ראוי להבין, ומי שלא יבין לא יבין כלום. מי שהוא אור פנימי, כל מה שהוא מלמד תורה – הוא מלמד בטוב טעם ודעת, שחייב להיות מובן. אם לא מובן – גם לו זה לא שוה. אבל מי שהוא אור מקיף, בלשון הבעש"ט יש בדבור שלו את סוד החשמל. מהו סוד החשמל לפי הבעש"ט? ש"חש" לזה ו"מל" לזה. הוא מדבר, "פתח דבריך יאיר", "פתח פיך ויאירו דבריך" ומי שראוי לשמוע ולהבין מבין, אבל מי שלא ראוי לא מבין כלום. כך רק אצל מי שהוא אור מקיף בעצם, וכך אומר האריז"ל על רשב"י. לכן לרשב"י, יותר מכל מי שקדם לו, הרשו מהשמים לגלות רזי תורה. הוא כמובן חפץ בכך, מתזר אחרי הגילוי, קורא על עצמו "הולך רכיל מגלה סוד". בכל אופן, זה לא היה עובד, לא היה מצליח, אם לא שהוא בסוד אור מקיף.

יחוד שני המקיפים

בסוד הצלם, שה' יתברך ברא את האדם בצלמו ובדמותו, "בצלם אלהים ברא אתם זכר ונקבה ברא אתם", יש את ה-צ שהיא אור פנימי ואת ה-לם של הצלם שהם שני מקיפים. כלומר, גם במקיף יש שתי מדרגות – ל של הצלם, החיה שבנפש, ו-ם סתומה של הצלם, יחידה שבנפש. שתי אלה יחד נקראות ח"י, חיה-יחידה, ובעל הח"י הוא אחיה השילוני, שגם שייך בעצם לרשב"י. רשב"י קבל תורה מאחיה השילוני, ואחר כך מורנו הבעל שם טוב קבל תורה מאחיה השילוני.

⁷ ראה רמ"ח אותיות אות ז – הובא ונתבאר בסעודת משיח ש"ז.

כזה דור, שיזכה ללמוד תורה בלי יגיעה של תורה, לא היה מרשב". הרי הכלל, כתוב בהלכה, שזוכים לכתרה של תורה – גם מאמר של רשב"י, "שלשה כתרים הם" – על ידי "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה", מי שרוצה לזכות בתורה צריך להתענות כך (תיכף נגיע לכך בפרקי אבות), להמית עצמו באהלה של תורה, "אדם כי ימות באהל". והנה, לרשב"י (לאחר שעבר את צער המערה, כנראה שבזה הוא הוציא ידי חובה את כל תלמידיו להבא) יש חבורה של תלמידים יושבים, כולם שרים ושמחים, אומרים לחיים וזוכים לגילויים של רזין דרזין בתורה בכיף גמור. [זכינו לחצי הדרך, כבר אין יגיעה בתורה – כעת צריך רק את החלק השני...] בדיוק. הוא אומר שעד דורו של משיח לא יהיה כזה דור.

ג. "ונקדשתי"

מעלת מסירות הנפש

אדמו"ר הזקן התלונן, בכה לה', שלומד תורה מדי בקלות – הכל לומד וזוכר, לא זקוק ליגיעה רבה. כמובן שיש גם מעלה במסירות נפש בפועל ממש. מי בקש מה' שרוצה למות על קידוש ה'?' הבית יוסף. כתוב במגיד מישרים שהמגיד שלו הבטיח לו שיזכה להשרף על קדה"ש.

כעת מגיעים לעיקר הווארט שלנו היום: עושים מדורה בל"ג בעומר, קודם עשינו הדלקה, וידוע מה שכתוב בתחלת הצעטיל קטן – מה צריכה להיות הכוונה כשרוקדים מסביב למדורה? יש כוונה אחת שבה לי לקפוץ לתוך האש, אבל בכיף, בלי שום צער. למי בא להשרף על קידוש ה'? ידוע בשדי חמד אריכות בהלכה אם מותר לשרוף בגדים בהדלקה של ל"ג בעומר, בל-תשחית, ואף על פי כן הוא כותב שאינו יכול להתנגד למנהג ישראל תורה

שמסרו נפשם בפועל על קדה"ש. כתוב שמדורם עד משיח כל כוונה טובה של יהודי היא בזכותם – אנו חיים וקיימים בזכותם. בכל אופן, נשמותיהם, וכך נשמת כל מי שמקדש שמים בפועל ממש, מוסר עצמו למות ומת על קידוש ה' – כמובן כולל גם מי שלא מודע לו, כל אחד שנפגע על ידי גוים הוא קדוש – לפי הקבלה נשמות הקדושים הם מסוד הגבורות העליונות, וכך הם עושים את תכלית התיקון שלהם, כשמתים על קידוש ה'. אבל רשב"י אומר לתלמידיו שהדור הקודם היו גבורות, כולל הרבי שלנו, רבי עקיבא, אבל אנחנו כבר דור אחר – אנחנו חסדים, לא גבורות, "אנן בחביבותא תליא מלתא"⁷⁷. לכן אנחנו לא צריכים למות על קידוש ה', כמו הראשונים. לא רק זה, אומר האריז"ל על רשב"י, מאפיין את דורו – שעד משיח לא יקום כזה דור – אלא מאפיין אותו שבדורו הרזין התגלו בלא צער. כך אומר האריז"ל. כל הגילויים העצומים של פנימיות התורה נתגלו בכיף. כל גילוי של תורה, לכאורה דורש יגיעה של תורה, ו"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה", ו"כך היא דרכה של תורה", עם כל העינויים שיש שם. והנה, אומר האריז"ל שכל הכללים האלה, של "כך היא דרכה של תורה" ו"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו", לא היו אצל רשב"י והתלמידים. פלאי פלאים, חידוש נפלא ביותר. אומר האריז"ל שאצל רשב"י כולם זכו לדברים, ושהגילויים יוחקקו בנפש שלהם – הכל בכיף.

⁷⁷ "אנן בחביבותא תליא מלתא" = 1444 = 38 ברבוע (ממוצע כל תבה = 19, חוה, ברבוע – יש חוה אותיות בביטוי). רוס"ת = מלכות (אל במשולש), אמ"ת = דעת דעת (דעת עליון ודעת תחתון, "אל דעות הרוי"). ביחד עם רבי שמעון ותלמידיו (1184, 32 פעמים (37) = 2628 = 72, חסד, במשולש) "חסד אל כל היום" – הם י חסדים דאבא כמבואר בכתבי האריז"ל.

קדושות. יש עוד כמה פסוקים בתורה שיש בהם שלש קדושות, אבל זה המיוחד מביניהם – "ולא תחללו את שם קדשי, ונקדשתי בתוך בני ישראל... אני הוי' מקדשכם". שלש קדושות, "קדוש קדוש קדוש". קדש הוא יקד-אש, האש של רשב"י.

בשיר ששרנו קודם שרים "בר יוחאי". בזה הוא דומה למשה רבינו, שנקרא "בן עמרם", בלי השם משה. בתורה מי שנקרא דווקא על שם האב, ולא תמיד מזכירים את שמו, בלשון חז"ל, הוא בן עמרם. בנביא זהו דוד מלך ישראל חי וקים, דוד בן ישי, משיח, שנקרא בן ישי. בין התנאים מצאנו בר יוחאי, בלי שמעון (וכן בן עזאי ובן זומא, כולם שמעון!). "בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחבריך". מה

הוא, שכך ישראל נוהגים. לשרוף את הבגדים, גם הגוף הוא איזה סוג של בגד.

שוב, הבית יוסף רצה ממש להשרף – כל כך רצה ש"אין דבר העומד בפני הרצון", הבטיחו לו, אם אתה באמת רוצה נבטיח לך, כך המגיד הבטיח לו. אף על פי כן הוא לא זכה, קרה באמצע משהו, היה צריך לכתוב את השו"ע וחפצו הפנימי לא יצא לפועל. רשב"י אומר "אנן בחביבותא תליא מלתא", מי שהמדה שלו היא חביבותא שייך לחסדים ולא לגבורות. יש מעלה בגבורות, יסוד האש, שכתוב שלעתיד לבא נאמר ליצחק "אתה אבינו", ההנהגה תהיה על ידי יסוד האש, כמו עמוד האש במדבר (כך כתוב באר"י)¹. אבל "אנן בחביבותא תליא מלתא", אנחנו לא צריכים להשרף על קידוש ה'.

בר יוחאי ומצות "ונקדשתי"

ידוע מהרבי שיש מעלה מיוחדת כאשר ל"ג בעומר חל ביום ראשון. כשהוא חל במוצאי שבת, ובשנה פשוטה כמו השנה שלנו במוצאי שבת אמור. אף על פי שקודם הזכרנו את "מה ענין שמיטה אצל הר סיני", בתחלת פרשת בהר, אבל בהרבה דרושי חסידות מוצאי שבת – כולל כל יום ראשון – עדיין שייך לשבת הקודמת. כלומר, ודאי וודאי יש הרבה דברים שמקשרים בין ל"ג בעומר לפרשת אמור, ה"חסידישע פרשה", שצריכים "לחיות עם הזמן".

פסוקי השיא של פרשת אמור הם בסוף שלישי, "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני הוי' מקדשכם. המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני הוי'" – מצות קידוש ה'!¹ יש כאן בפסוק שלש

"עומק הפשט", ולכן כלולה במצוה זו כל תוכחת מלאכי לכהנים המקריבים בעלי מומים והם "בוזי שמי"):

ומעם ולא תחללו את שם קדשי – עם בני אהרן ידבר כי הפרשה דבקה והם המצווים שלא ישחטו להם או לישראל אם ובן ביום אחד גם יתכן שמצוה וכי תזבחו זבח תודה לכהנים והעד שהחל בפרשה אחר כן דבר אל בני ישראל ועד שני ונקדשתי בתוך בני ישראל.

אפשר ללמוד מכך – גם לפי ההלכה, שזו מצוה (העולה על כולנה) בה נצטוה כל עם ישראל – שמצות "ולא תחללו... ונקדשתי" מגלות מה שכל יהודי הוא כהן, בן ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש", כאשר "גוי קדוש" רומז בפרט למצות "ונקדשתי". כדי לקדש שם שמים צריך להיות בבחינת "כהן לאל עליון" (עד שגם הקב"ה עצמו נקרא כהן). לכהן יש שתי בחינות, הוא גם "שלוחא דרחמנא" וגם "שלוחא דידן", ובמובן זה הוא ממוצע המחבר (כמו שמפורש בזהר לגבי צדיק אמת). מצות "ונקדשתי" מעוררת את בחינת כהן שיש בכל יהודי, וכאשר אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים את נפשם על הרוב (כמפורש בתניא) הם מגלים את בחינת הכהונה שלהם. וראה עוד לקמן פ"ז אות ב.

¹ וראה בשיעור י"א אייר ש"ז.

¹ האבן עזרא אומר שהפסוק "ולא תחללו... ונקדשתי..." נאמר לכהנים (ובעל המשך חכמה אומר שדבריו הם

ה"ונקדשתי" של רשב"י באופן אחר

כבר אומר דרשני, עוד יותר להתבונן מה הקשר של מצות קידוש ה' לרשב"י (הרי הוא ותלמידיו בסוד החסדים, "אנן בחביבותא תליא מלתא" כנ"ל). אנחנו תמיד נוהגים לומר שאחרי שכל המצוות בטלות לעתיד לבוא, כך כתוב, בתחית המתים, תשאר רק מצוה אחת – מצות "ונקדשתי". כי מצוה זו, בשונה מכל שאר המצוות, נאמרה בלשון נפעל, "ונקדשתי", נעשית מעצמה, אין עוד מצוה כזו. לפי הרמב"ם ולפי רוב מוני המצוות מונים אותה במנין תריג. הרס"ג בספר המצוות שלו לא מונה את מצות "ונקדשתי", תיכף נסביר למה, אבל חוץ ממנו כולם מונים אותה כמצות עשה. בכל אופן, יש משהו מאד מיוחד במצוה זו, שנעשית בדרך ממילא, "ונקדשתי" בלשון נפעל.

איך אפשר להבין זאת? שוב, קדש הוא יקד-אש. מה רשב"י אמר על עצמו באדרא זוטא, היום, לפני שהסתלק? "בחד קטירא אתקטרנא ביה אחידא ביה להיטא", כך עבדתי את ה' כל החיים. אני אחוז בחד קטירא, שהוא אש. משה רבינו הוא "מן המים משיתהו", אבל רשב"י הוא אופן אחר, שמעון הוא גבורות, ואף על פי כן הוא אומר "אנן בחביבותא תליא מלתא". בתור חסדים הוא אומר שאיננו כרבי עקיבא ותלמידיו, שמתו על קידוש ה' וקיימו "ונקדשתי" פשוטו כמשמעו. אנחנו לא צריכים לקיים זאת כך, אבל מה שכעת מסבירים שרשב"י וחבריו, ושמתו היום – הוא רבי שמח כי מקיים את "ונקדשתי" באופן אחר.

שהוא "שמן ששון מחברין" זהו בדיוק הווארט שאמרנו בתחלה, שרק הוא רבי, "שמן ששון מחברין" מכל החברים שלך.

למה הזכרנו זאת? אם עושים חשבון של כל הפסוק, "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני הוי' מקדשכם", מוציאים את שלש הקדושות, מה שנשאר הוא "פ בר יוחאי. כל שני בר יוחאי בגימטריא דעת – באידרא הוא הדעת של כללות החברים.

ל"ג קדושות

כל הפסוק, עם שלש הקדושות שבו – קדשי ונקדשתי מקדשכם – הוא כפולה של לג. היום לג בעומר, גל, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". כל הפסוק שוה גל פעמים קכו. קכו הוא ז פעמים חי, ו צירופי שם יהו, שם א-דני באחוריים – כמבוארות כל הכוונות האלה היטב בכתבי האריז"ל. מספר חשוב, קכו, ו-לג פעמים קכו שוה כל הפסוק.

מכל הפרשיות בתורה, הריכוז הכי גדול של שרש חלל – הפסוק מתחיל "ולא תחללו" – הוא פרשת אמור, שיש בה יא הופעות של חלל. החלל האחרון הוא הפסוק הזה, "ולא תחללו את שם קדשי", ואין עוד חלל אחריו בכל חומש ויקרא. כלומר, "ולא תחללו את שם קדשי" הוא תכלית ושיא כל החילול. אבל עד אז, עם שלש הקדושות של הפסוק הזה, מתחלת הפרשה יש בדיוק לג קדושות (ג פעמים יא, יחס של א:ג, מרובה מדה טובה של קדש פי שלש מחלל). כלומר, עד הפסוק הזה ולא עד בכלל יש ל פעמים קדש, ובתוך הפסוק הזה יש עוד ג"פ קדש – עוד רמז מובהק ל-לג בעומר, המספר הזה, הוד שבהוד, לג הופעות קדש עד הפסוק הזה ועד בכלל. שוב, הפסוק עצמו הוא כפולה של לג.

כך גם בפסוק שלנו, כמו רוב המפרשים גם הוא מסביר ש"ולא תחללו" אומר אפילו בצנעה בשלש החמורות, בע"ז, ג"ע ושפ"ד. אפילו אם הגוי מכוון להנאתו, לא להעביר על דת, בשלש העבירות החמורות צריך למסור את הנפש ומי שלא מסר חלל את ה', אפילו בסתר. הוא אנוס, ולכן לא נענש, אבל חמור מאד – חילול ה' (שמתכפר רק במיתה). אומר רבינו בחיי משהו יפה, שבעצם כך הפסוק אומר – שמי שנכשל בחילול ה' (הרמב"ם אומר שיש שלשה סוגי חילול ה') תיקונו "ונקדשתי". אם נכשלת ב"ולא תחללו את שם קדשי" אין לך עצה חוץ מלקדש שם שמים.

בדרך כלל קידוש שם שמים הוא היפך החיים, אבל רוצים לומר היום שיש דרך לקדש שם שמים ממש בלי למות – "אנן בחביבותא תליא מלתא", אצלנו קידוש ה' הוא משהו אחר, והוא התיקון למה שעבר על "ולא תחללו את שם קדשי".

שוב, אומר הרס"ג ש"ולא תחללו" היא גם בצנעה, ואילו "ונקדשתי" – מצות עשה, דווקא בפרהסיא (כך סוברים רוב הראשונים, רק בעשרה מישראל). לכן הלאו כולל יותר מהעשה, גם בפרסהיא וגם בצנעה, ואילו העשה כולל רק פרהסיא, לכן לא מונים את העשה כי כולל פחות, אלא רק את הלאו.

שיטת הרס"ג ב"ולא תחללו" והנכלל בה

ידוע שלפני שהרס"ג כתב את ספר המצות הוא חבר אזהרות על תריג מצוות (לפי עשרת הדברות), ושם כתב את כל ה-תריג בשיטה אחרת. ספר המצוות הוא בתראה, והרבה פעמים הוא משנה בו מאזהרותיו. כאן דוגמה, באזהרות כולל כעשה את "ונקדשתי" ובספר המצוות משמיט, לפי הכלל שאמרנו כעת. עוד משהו, באזהרות הוא מונה את מצות "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" כמצות עשה לאהוב את ה'. הפלא

היחס בין "ולא תחללו" ל"ונקדשתי"

דבר ראשון, כל מוני המצוות מונים את "ולא תחללו", איסור חילול ה'¹⁷. גם הרס"ג, שחשוב להזכירו כי היארציט שלו הוא יסוד שביסוד, עוד שבוע. אם לא נזכה להיות כאן ביסוד שביסוד נעשה גם זכר והקדמה ליסוד שביסוד, הרס"ג.

שיטת הרס"ג בכלל, שאם יש מצות עשה ולא מצות לא תעשה באותו ענין, והרמב"ם מונה את שתייהן – עשה ב-רמח ולא ב-שסה. אבל שיטת הרס"ג שאם יש שתי מצות כאלה מונים רק אחד, זה שכולל יותר פרטים מהשני – אם יש יותר פרטים בעשה מונים רק אותו, ולא את הלאו, ואם יש יותר פרטים בלאו מונים רק אותו.

¹⁷ ועוד הערה בחיבור מצוות "ולא תחללו" ו"ונקדשתי".

בעל הפרדס יוסף עה"פ מביא בסוף דבריו:

ושמעתי אחד שלח בנו לבית המדרש הגבוה בחוין לארין והלך שם בשבת, ואמר, עם ישראל צריכים למלומדים שיוכלו להגין התלמוד מן האנטישמיטים וע"י בן יקדש השם, על זה אמר הכתוב ושמרתם מצוותי וגו' ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל, שאסור לחלל השם עם תירוין שאחר כך יהיה ונקדשתי בתוך בני ישראל.

הסברה שמותר לעשות משהו שנראה כחילול ה' כדי שמתוכו יבוא קידוש ה' היא נטיה עמוקה של כל ה'משנים' וה'מתחדשים' למיניהם, והתורה באה לשלול אותה כאן (אך ראה מלכות ישראל ח"א עמ' שנט-שס כי על ידי מסירות נפש יש גם 'ציור' בו התורה מתירה חילול ה' כשבסופו של דבר יתגלה למפרע כי הצמצום-החלל לא כפשוטו, והוא על דרך המבואר בכ"ד כי מצות "ונקדשתי", עד מסירות נפש, היא בגדר תיקון למפרע של חילול ה' – ראה לקמן פ"ח אות א ופ"ז אות ב – (ודק).

שבספר המצוות, בתראה, אין מצות אהבת ה'. הוא מתחיל ממצות יראת ה', אבל אין שם אהבת ה'.

איך מסבירים? הרב פערלא, הפירוש החשוב על ספר המצוות של רבינו סעדיה גאון, מסביר בחדא מחתא. הוא אומר שיש בסנהדרין מחלוקת בין רבי ישמעאל ורבי אליעזר לגבי "ואהבת את הוי' אלהיך". הרמב"ם מסביר שאהבת ה' היא מצוה כפשוטו, "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" לפי הפירושים, אבל יש מצוה לאהוב את ה' – זו דעת רבי ישמעאל. אבל רבי אליעזר אומר שזו מצות עשה לקדש שם שמים אפילו בצנעה בעבודה זרה, הבאה כהמשך ל"שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד". אנו מאמינים, מקבלים על עצמנו אמונה מוחלטת בה' אחד יחיד ומיוחד, והפסוק הבא אומר "ואהבת" – מתוך אהבת השי"ת אתה מוכן למות על קידוש ה', אפילו בצנעה. באמת חידוש הוא משאיר זאת כקצת תמיהה על הרמב"ם וסיעתו, שמשמע בגמרא שהלכה כרבי אליעזר ולא כרבי ישמעאל – ש"ואהבת" היינו מצות עשה של קידוש ה', לא לעבוד ע"ז אפילו בצנעה, לכן הרס"ג לא מונה אותו.

למה לא צריך למנות אותו? כי כולל ב"ולא תחללו את שם קדשי", הפסוק שלנו, הפסוק של רשב"י. "ולא תחללו" הוא לגבי כל שלש המצוות, יותר כולל – גם עבודה זרה, גם שפיכות דמים וגם גילוי עריות, שבצנעה יהרג ואל יעבור בכל מקרה. ואילו ב"ואהבת" יש בפרט על עבודה זרה נכונות ליהרג ולא להרוג. וממילא בחדא מחתא מתרץ למה הרס"ג לא מונה "ונקדשתי" – כי רק בפרהסיא, ונכלל בלאו של "ולא תחללו", ולא מונה את מצות "ואהבת", כי גם כלול בלאו "ולא תחללו", שכולל יותר ממנו. כך יוצאת שיטת הרס"ג יסוד שביסוד. כל זה רק כדי שנבין כמה מצוה זו כוללת, עד שאפילו "ואהבת את הוי' אלהיך וגו'" כלול בה.

התכללות שלש העבירות החמורות בעבודה

זרה

אם אמרנו זאת נוסף פרט קצת בדרך דרוש: ידוע בחסידות ש'בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך' הם כנגד אברהם-יצחק-יעקב. וכתוב בפירוש באריז"ל שבחטא אדם הראשון, שכלל את כל שלש העבירות החמורות בתורה, אברהם אבינו תקן את חטא ע"ז בכך ששבר את פסלי תרח אביו, יצחק תיקן את שפיכות הדמים ויעקב גילוי עריות.

אם הפסוק "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" לפי רבי אליעזר – וכך הלכה – בא ליתן עשה על לא לעבוד ע"ז עד מסירות נפש ממש, יהרג ואל יעבור, י"ל שבפרט רמוזות כאן כל שלש המצוות החמורות כפי שהן כלולות בתוך ע"ז (וכידוע), ומודגש ברמב"ם, שכל התורה כולה נתנה לשלול ולבטל ע"ז מהעולם. וכן בשבע מצות בני נח העיקר הוא לא לעבוד ע"ז, רק שב"נ לא מצווה על קדה(ש). בפשט הכל עבודה זרה, אבל אם שלשת הלשונות הם כנגד שלשת האבות יש כאן ע"ז שבע"ז, "בכל לבבך", שפיכות דמים שבע"ז, "בכל נפשך" וגילוי עריות שבע"ז, "בכל מאדך".

חז"ל דורשים "בכל לבבך", "בשני יצריך". כנראה שעיקר ע"ז הוא היצר, השאור שבעסה. בנכונות למות ולא לעבוד ע"ז אדם עובד ה' בשני יצריו, משעבד את היצה"ר (שיסודו היצר-הרצון לחיות חיים גשמיים, ראה אגה"ק יא) לה' לגמרי. "בכל נפשך" הוא כנגד יצחק אבינו, "אפילו הוא נוטל את נפשך". מה מזכיר לי? "מאי חזית". מאיפה לומדים שצריך למסור את הנפש על שפיכות דמים? בהמשך אותה סוגיא, בה מחלוקת ר"י ור"א, ההמשך הוא שצריך למסור את הנפש על שפיכות דמים משום "מאי חזית" – נפשך יקרה יותר מהשני? אולי הפוך! כלומר ש"אפילו הוא נוטל את נפשך" היינו

ד. נס בקידוש ה'

מדור השואה לדור הבא

איך אפשר לקיים "ונקדשתי" בדור של "אנן בחביבותא תליא מלתא", שהוא גם הדור שלנו? הסברנו הרבה פעמים שבהבדל בין הדור של השואה לדור שאחרי השואה, הדור שלנו, שכבר נמצאים שבעים שנה לתוכו – דור של שיבת ציון, דור שהרבה יהודים נוהגים לעשות חגיגות בחדש הזה, חדש אייר, על הדור שאחרי השואה – יש בדיוק אותו יחס כמו הדור רבי עקיבא, שבו מתים על קידוש ה', לדור של "אנן בחביבותא תליא מלתא" של רשב"י, בעל ההילולא של היום, א פרייליכער רבי, שאפילו יגיעה בתורה לא כל כך צריך, הכל בא בקל, גילוי רזין דרזין דאורייתא. דור דעה, "כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים".

כדי להבין קצת נחזור על נקודה משיחת הרבי על "ונקדשתי". הוא אומר שיש בה שלש שיטות בנגלה – שיחה כמו כל השיחות שהעיקר בהן הנגלה. ננסה להבין גם עם ממד פנימי של נסתר, של רשב"י. יש את שיטת הספרא, תורת כהנים, שיטת רש"י ושיטת הרמב"ם.

דברי הספרא

בקיצור: הספרא אומר שכאשר אדם בא לקיים את מצות "ונקדשתי בתוך בני ישראל" לא יחשוב שהקב"ה יעשה לו נס ושינצל. הוא צריך למסור את עצמו לא על מנת הנס. אז הוא אומר שכל מי שמוסר את עצמו – כך הלשון, "מוסר את עצמו" (כלי המלה 'למות') – על מנת הנס אין עושיין לו נס וכל מי שמוסר עצמו שלא על מנת הנס עושיין לו נס. אחר כך הוא מביא לכך שתי דוגמאות:

משום שאין נפשך (הדם הוא הנפש) סומק טפי מנפש חברך. כדי להבין "בכל מאדך" צריך ללמוד מאמר רבי אייזיק על הפסוק^ט, שמסביר שיש כחות מאדיים^ז, והכח הכי מאדי הוא מה שבא לידי ביטוי בגילוי עריות. נמצא ש"בכל מאדך" רומז לכח למסור את הנפש גם על גילוי עריות.

שוב, בפשט הכל מדבר על עבודה זרה, אבל בדרך דרוש אפשר להסביר ששלשת הלשונות – שדורשים כנגד האבות, הם כנגד שלש העבירות החמורות (שהאבות תקנו בחטא אדם הראשון), כפי שכלולות כולן בע"ז. כל זה היה רק לומר שלפי שיטת הרס"ג מצות "ונקדשתי" וגם מצות "ואהבת" כלולות במצות "ולא תחללו את שם קדשי"^ק.

^ט נדפס כהשלמה בחנה אריאל לאחר מאמר מצה וכוסות (בעיקר במאמר שם מפ"ד ואילך).

^ז וראה עוד לקמן פ"ז אות א.

^ק "קדשי" = "ואהבת". "שם קדשי" = חן פעמים אחד (חן במ"ק). "קדשי" במילוי: קנף דלת שין יוד = 1000, "האלף לך שלמה", אלף אורות שנתנו למשה רבינו במתן תורה. חלק המילוי = 586 = ירושלים וכו'. והוא הערך הממוצע של שלשת הפעלים "תחללו" "ונקדשתי" "ואהבת". נמצא שהכל כלול ב"נולא תחללו את שם קדשי". במילוי המילוי, "קדשי" = 2145, שם א-דני ב"ה במשולש (גל – לג בעומר – פעמים א-דני). במספר קדמי, "קדשי" = 1755 = 27 פעמים א-דני. 2145 ועוד 1755 = 3900, 60 פעמים א-דני, 150 פעמים הוי' (100 פעמים "הוי' אחד"). וביחד עם 1000 = 4900 = שלמות של 70 ברבוע (הפירמידה של 24 כנודע, ג אבות ד אמהות יב שבטים).

מלך רשע, ואפילו לא מלך אמתי, ואינך הגון שיעשה נס על ידך, וגם אנחנו לא כמו חנניה מישאל ועזריה, אנחנו בלאו הכי חייבים מיתה למקום ב"ה, ו"הרבה שלוחים למקום", אם אתה לא תהרוג אותנו יש הרבה אריות, הרבה דובים, הרבה נחשים והרבה עקרבים שיכולים להרוג אותנו. ואף על פי כן, הם סיימו את נאומם, אתה עתיד ליתן את הדין על כך שתהרוג אותנו. האופטו של הגמרא, הסיים, שלא נסע משם עד שבאו שלוחים מרומא עם דין מות לאותו שליט ובקעו את מוחו בגזירין, הוציאו את המח של אותו אחד.

הפשט בגמרא שהם נהרגו על קידוש ה', פפוס ולוליינוס. אבל הפלא הוא שיש מפרשים שמשמע מהם שה' עשה להם נס. הרבי אומר שזה מאד קשה, כי יוצר מחלוקת במציאות – האם מתו או לא. הפשט הפשוט שמתו, ואחרי שמתו ה' עשה דין עם אותו אחד שהרג אותם. בכל אופן, הם צדיקים גמורים ועליהם כתוב ש"אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן של הרוגי לוד". כל אלה דברי הספרא, תורת כהנים על הפסוק שלנו, "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל".

שיטות רש"י והרמב"ם

רש"י אומר דומה. אפשר לחשוב שרש"י פשוט מקצר את התו"כ, אבל אם מדייקים – כמו שהרבי אהב לדייק בדברי רש"י – רואים הרבה שינויים משמעותיים, ואחד מהם הוא שרש"י מוסיף את המלה "למות", שימסור עצמו למות ואם לא כן ודאי אין שום סיכוי שיעשו לו נס.

מסתכלים ברמב"ם, בהלכות יסודי התורה, שם הוא כותב את דיני קידוש ה', ורואים – לא פלא, מי שרוצה שהרמב"ם יקח נאמנה את כל מה שכתוב בדברי חז"ל קצת פלא בשבילו, אבל כשחושבים קצת לא פלא – שהרמב"ם משמיט את כל הסיפור הזה, לכוון לנס או לא לכוון לנס. אין זכר לכך. הוא לא עושה פרט בהלכה

דוגמה אחת מחנניה מישאל ועזריה שאמרו בפירוש לנבוכדנצר ש"הן יציל והן לא יציל" לא נשתחוה לצלם שלך. קודם אמרו שיכול להציל, אבל אז תפסו עצמם שאם יתפוס עצמם רק במשפט הזה הם חטאו – כי אם רק אומרים שה' יכול להציל ולא ממשיכים, כאילו אני סומך על הנס שבאמת יציל אותי, ואז הוא לא יציל. לכן מיד תפסו ואמרו, הן יציל והן לא יציל, לא משנה – אנחנו לא מתכוונים על מנת להציל, ואז הקב"ה באמת מציל אותם. זו דוגמה אחת, של חנניה מישאל ועזריה.

הדוגמה השניה, שכתובה גם במסכת תענית, היא מלוליינוס ופפוס אצל המלך הרשע מריינוס או טריינוס (שתי גירסאות איך כותבים את שם אותו מלך). רש"י כותב שם שלוליינוס ופפוס "צדיקים גמורים היו", ועליהם כתוב בכל מקום "הרוגי לוד שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן", המדרגה הכי גבוהה של מסירות נפש. רש"י אומר שיש אומרים – הוא לא כותב שזה ודאי הסיפור שהיה, אלא יש אומרים – שהסיפור אצל פפוס ולוליינוס היה שמצאו בת מלך הרוגה, והעלילו עלילת דם על היהודים שודאי הרגו את בת המלך, ויצאה גזרה להרוג את כל היהודים. קמו שני צדיקים גמורים, שהם לוליינוס ופפוס, ובאו וטענו שרק אנחנו הרגנו אותה. כמובן, לא היה נכון – סתם עלילת דם, אף יהודי לא הרג אותה – אבל כדי להציל את כל הקהילה לקחו את כל האשמה על עצמם. לפי הפשט בגמרא, בבבלי, פשיטא שהרגו אותם.

מה היה שם הסיפור, הדין ודברים בינם לבין המלך? המלך הזה, מריינוס או טריינוס, אמר להם – האם אתם מאותו עם של חנניה מישאל ועזריה? אם כן, שיבוא אלהיכם ויציל אתכם. כך אמר בלעג. הם אמרו לו, דע לך שחנניה מישאל ועזריה היו צדיקים שראויים להעשות נס על ידם, ואפילו נבוכדנצר הרשע היה מלך הגון שראוי להעשות נס על ידו. אבל אתה, מריינוס או טריינוס, איך שקוראים לך, סתם

האי, כבר לא ענין שלך, לא חשבון שלך בכלל, אולי יעשו לך נס. אתה הולך דווקא "על מנת שלא", אתה הולך למות. בספרא אין את המלה "למות" בכלל, אלא רק "על מנת הנס" או "לא על מנת הנס".

מצוה עם נס – ה"ונקדשתי" של ה'

אם יש פה ממוצע, הרמב"ם הוא דיין-גבורה, הספרא הוא חסד, ורש"י הוא באמצע, תפארת. גם בספרא וגם ברש"י המחשבה – שכוללת את המלה נס – היא חלק מהמצוה. יש איזה סיכוי קלוש לנס, והיחס הנכון ליכולת ה' לעשות נס הוא חלק מקיום המצוה לכתחילה. רק שלפי הספרא הנס יותר קרוב, כאילו שהספרא אומר לך שאם באמת תמסור את עצמך לא על מנת הנס – יעשו לך נס (ועל דרך הבורח מן הכבוד, שאז הכבוד רודף אחריו). רש"י אומר – לא, אתה הולך למות, אבל כמו חנניה מישאל ועזריה אתה מאמין שהקב"ה יכול לעשות נס, ענין שלו. גם חשוב להאמין בכך. יש איזו מצוה שבכלל בהלכה יש ממד של נס בתוך מצוה? הרי הרמב"ם הוא פשוט, אין נסים במצוות, מצוות הן טבע – לא נסים. יש איזה מצוה שיש בתוכה איזה נס?

זה בא להסביר את המיוחד במצוה זו, כפי שאמרנו קודם, שרק היא נאמרה בלשון נפעל, "ונקדשתי". מה פירוש "ונקדשתי"? כמו שה' אומר – וכך יש מפרשים, לפי הספרא – שאם אתה תהיה מוכן לקיים מצות קידוש ה' אז גם אני אקיים. יש משהו במצוה הזו, המצוה המיוחדת שתשאר גם אחרי כל המצוות שנתבטלו, של "מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו ל ישראל", "דע מה למעלה ממך", "הוי' צלך על יד מיניך", שאם אתה עושה מצוה זו – גם אני אעשה. "ונקדשתי", אני אקיים את המצוה, לא אתה. איך ה' מקיים את המצוה? איך ה' מקדש עצמו? "למעני למעני אעשה כי איך יחל וגו'" – אני אקדש את שמי המחולל

מהענין, כפי שמשמע בספרא וברש"י – מה לחשוב כשאתה הולך למות על קידוש ה', למסור את הנפש. פרט בהלכה – לא לחשוב שה' יעשה לך נס, או, יותר מזה, לחשוב שאתה הולך למות (ולא משהו אחר). הרמב"ם, שוב, לא מזכיר מזה דבר או חצי דבר. יש מצות קידוש ה', אין שום הוי"א שיהיה פה נס, שצריך באיזה שהוא אופן לחשוב על האפשרות של נס בכלל.

זו שיחה מאד יפה, כדאי שכולנו נלמד אותה היטב²³, הרבי כותב שרש"י הוא ממוצע בין הספרא לבין הרמב"ם. הרמב"ם, שבכלל הכל אצלו על פי טבע – הוא אפילו מביא דוגמה, הכי מפורסמת אצלנו, שאצל הרמב"ם בית המקדש לא ירד בנוי באש מהשמים אלא משיח בונה מקדש – הכל תהליכים על פי טבע, וכמובן הוא סובר שכך הקב"ה רוצה, שכל התורה תתקיים על פי טבע.

"לא על מנת" או "על מנת שלא"

כדי להבין את ההבדל הדק בין הספרא לרש"י נאמר משהו שהרבי לא כותב, שההבדל הוא על דרך מה שכתוב בתחלת פרקי אבות – "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס" או "על מנת שלא לקבל פרס". מהשיחה עולה שזהו ההבדל בפשטות בין הספרא לרש"י.

בספרא מה שעובר בתוך המח של מי שכעת הולך למות על קידוש ה', אולי, הוא "לא על מנת הנס", כי כל מי שסומך על הנס ודאי לא יעשו לו נס. אבל שוב, הספרא אומר שאם אתה באמת לא סומך על הנס יעשו לך נס. ואילו רש"י כותב כמו "על מנת שלא לקבל פרס", ולא רק "שלא על מנת לקבל פרס" – צריך לכוון דווקא שאתה הולך למות, ואז אולי,

²³ וראה עוד לקמן פ"ו.

טוב שחיים. אבל מה יותר קיום מצות קידוש ה', שיהודי מת על קידוש ה' או שהוא חי וה' עשה נס? [נס]. אתה אומר נס וגם אני רוצה לומר נס. זה בדיוק ההבדל בין דור רבי עקיבא לדור רשב"י. בדור של רבי עקיבא, מה שמחזיק את הכוונות שלנו עד ביאת משיח, הוא מיתת ר"ע וחבריו. זה מצד הגברא, אם לא תמות תצטער, חבל, הרי "כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי ואקיימו", ואם בסוף ה' יעשה לי נס ויציל אותי כל התקוה שלי תרד לטמיון. זה בדיוק ממחיש את ההבדל בין נשמה של גבורה לנשמה של חסד.

מצד הגברא (גבורה), קידוש ה' הגדול שהוא ממש מת, אז הוא יותר מבסוט, הגברא יותר קיים את קידוש ה'. אבל מצד החפצא, שהוא הגילוי אלקות בעולם – והוא אור מקיף לעומת אור פנימי – הנס יותר גדול. מצד הפנימי הוא מת, "ונקדשתי", אבל מצד המקיף של גילוי אלקות בכל העולם – עדיף שיחיה. רשב"י אומר שהתפקיד שלנו הוא לא למות אלא לפרסם אלקות³⁷.

ממש כמו שמוסבר בחסידות ההבדל בין מסירות הנפש של רבי עקיבא לאברהם אבינו – רבי עקיבא רוצה למות, והוא מת, ואברהם אבינו מוכן למות, אבל הרצון והשליחות שלו להפיץ אלקות בעולם והלואי שיחיה עוד ויפיץ עוד (היינו מה שאמר רבי הלל מפאריטש על

בגוים. אתם חללתי, אבל אני בא לקדש את שם ה'. איך ה' מקדש את השם? כשעושה נס ה' מקדש שם שמים, "למעני למעני אעשה". זו המשמעות של המצוה המיוחדת הזו, "ונקדשתי", אני רוצה לקיים את המצוה הזו בעצמי.

כתוב בחסידות, על פי הגמרא, ש"מה לי קטלא פלגא מה לי קטלא כולה", מה זה קצת למות ומה זה הרבה למות? כשאדם עושה מה שנקרא בחסידות אתכפיא, פעולה אחת של הריגת היצר מקצת, הקב"ה כנגדו מקדש שם שמים.

קידוש ה' מצד הגברא (מיתה) ומצד החפצא

(נס)

עכשיו, בכלל, נשאלת השאלה – מה יותר קידוש ה', כשיהודי מת על קידוש ה' או כשה' עושה נס לעיני כל הגוים? כשאדמו"ר הזקן יצא מגזר דין מות שלו וכשהרבי הקודם יצא מגזר דין מות שלו – מה היה יותר קידוש ה', אם היה מת שם או שבסוף הוא לא מת? נחזור לבית יוסף – הבית יוסף הצטער שהוא לא מת. אבל מה באמת יותר קידוש ה', למות ממש או שיעשו לך נס?

אלה בדיוק שני הממדים של אמונה עליהם דברנו קודם, ה"ניכרין דברי אמת", נקודת האמת של האמונה, שם מה בגימטריא אדם של האמונה, ושם בן של האמונה, ה-בהמה, "עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה", "כצאן לטבח יובל", "בהמות הייתי עמך", "אדם ובהמה תושיע הוי'", צריך להיות ערום ברעת כאדם ועושה עצמו כבהמה. מצד האדם, שהוא גם האדם העליון, יש יותר קידוש ה' בכך שה' מגלה את עצמו לעיני כל העמים ועושה נס – זה קידוש ה'.

כמו שהיום שואלים, מה יותר קידוש ה', שששה מליון יהודים מתו בשואה או שהקימו מדינה? לא השאלה מה יותר טוב – ודאי יותר

³⁷ יש שני פסוקי "בתוך בני ישראל" דומים – "ונקדשתי בתוך בני ישראל" והשני "ושכנתי בתוך בני ישראל". היחס ביניהם הוא על דרך "ועשו לי מקדש", "ונקדשתי" בעבודה מלמטה, "ועשו לי לשמי", ואז "ושכנתי בתוכם" מלמעלה למטה. ה"בחד קטירא אתקטרגא" הוא ה"ונקדשתי" כל החיים – לאו דווקא בהסתלקות – אבל לא בדרך של ר"ע אלא בדרך של רשב"י, ומתוך כך יש "ושכנתי". קדש הוא יקד-אש. "ונקדשתי בתוך בני ישראל" "ושכנתי בתוך בני ישראל" = 3718 = (אתון דאורייתא), יחד ("יחד שבטי ישראל"), פעמים 169, אחד-אהבה ברבוע.

אתה חושב שיהיה יותר גילוי אלקות בלמות – תמות, כי העיקר הוא גילוי האלקות, זהו קידוש ה' (ופשוט שהכי הרבה גילוי אלקות הוא אם ה' יעשה לך נס ולא תמות, ואכן זה יתכן ביותר אצל אותם צדיקים גדולים שמוסרים את עצמם למות גם במקום שאפשר להמלט על מנת לקדש שם שמים ברבים). אמרנו זאת רק כדי לקשר לעוד דין ברמב"ם.

דור של הספרא

הווארט הוא שאנחנו עכשיו בדור של הספרא, תורת כהנים, שצריך לעשות קצת אתכפיא, ולא צריך לכוון שה' ודאי יעשה לי נס – כי אז הוא לא יעשה לי נס – אבל צריך לדעת, וודאי להאמין על מישהו אחר, שאם מישהו אחר יעשה את האתכפיא על מה שהוא צריך, מה שהוא יכול, אני רוצה שה' יעשה לו נס. זו הכוונה שלי, ובע"ה ה' יעשה נס. שוב, אנחנו לא צריכים למות, וגם על תורה לא צריך למות – כמו שאמרנו קודם, שבכל הדורות צריך למות על התורה. בדור של רשב"י ה' רוצה לקיים מצוה זו, לא אני – אני מוותר, אומר לקב"ה שאני מוותר על הזכות שלי, נותן לך את כל הזכות, 'בכבוד', תעשה בעצמך את המצוה, "ונקדשתי בתוך בני ישראל", שתקדש שם שמים ברבים¹⁰.

¹⁰ אכן, לפי הפירושים שעיקר ה"ונקדשתי" הוא כאשר הקב"ה עושה לו נס (ולכן "ונקדשתי" קאי על פעולת הקב"ה), יש לומר שהוא תלוי בזכות מה שאדם קיים בשלמות הנאמר לפניו "ולא תחללו גוי", לפי כל שלשת הפירושים שברמב"ם וחינוך (רש"י מביא רק פירוש שני בפשט"מ, לא לעבור במזיד על מצות ה') – שלא נכנע לאונס גם כאשר מדובר ב"קטלא פלגא", אתכפיא; שלא עבר על רצון ה' במזיד, כלומר קיום מצוה "על מנת לקבל פרס" (שאינן זה רצון הארון באמת אלא "עבדי הם כו"); שלא חלל ה' על ידי התנהגות לא נאותה לירא ה' (כגון

המס"נ של הגר צדק, אברהם בן אברהם, שלא היה חסיד...). זה ה"חפץ חסד", נשמות של "אנן בחביבותא תליא מלתא". רשב"י רוצה שנלמד מחנניה מישאל ועזריה (שה' עשה להם נס וחי), ומה שיש בגמרא תענית על פפוס ולוליינוס – שבפשט מתו, ורק יש דעה אחרת – הוא לא לכתחילה. חלק מכוונת המצוה שאתה ודאי רוצה שה' יעשה נס, כי כך יתקדש שם שמים בעולם, רק שבשביל שה' יעשה נס אתה מוסר עצמך לא על מנת הנס, כי אם תמסור עצמך על מנת הנס ה' לא יעשה נס. זו דעת הספרא שמצד החסד, "אנן בחביבותא תליא מלתא".

החיוב לברוח לדעת הרמב"ם

שוב, ברמב"ם יש רק מצות קידוש ה' למות – זה הכל, בלי כוונות, בלי נסים בכלל¹¹, לא נכנס לספר. אפשר להבין עוד משהו בהלכה – לכן הרמב"ם אומר שאם אתה יכול לברוח תברח. התוס' לעומתו, ועוד רבים, אומרים שאולי יש מקרים שאתה יכול למות. מה הסברא שלהם? במיתה שם, אם יהיה בכך פרסום אלקות יותר, אתה יכול. אתה לא חייב לברוח כדי לעשות מקסימום פרסום אלקות, וזה מה שחשוב. כמו דבר והיפוכו, מכיון שאצל הרמב"ם המצוה היא למות, אבל כתוב "וחי בהם", לכן אם אתה יכול לברוח תברח – אסור לך למות אם אתה יכול לברוח. הרמב"ם לא רוצה שימותו דווקא, רק שאם אין ברירה תמות (שעל כן לשון הרמב"ם היא "התרת עצמנו למות", היינו לא "מסור עצמך כו'" כנ"ל אלא רק להתיר עצמו כו', ודוק). התוס' אומרים שיש יוצא מן הכלל, שאם

¹¹ אם כן, לדעת הרמב"ם אין הנס מתיחס לעבודת האדם כלל אלא "למעני למעני אעשה... וכבודי לאחר [גם לאדם שבא לקיים מצות קידוש השם] לא אתן" (ואז האדם זוכה באמת למיעוט כבוד עצמו וריבוי כבוד שמים!).

ומושך אחריו (לדאבוננו) עשרות אלפים יהודים. בהשגחה פרטית רואים שזה התיקון של רבי שמעון בר יוחאי, של ל"ג בעומר. בסוף רבי עקיבא נהרג על ידי טורנוסורפוס הרשע (אבל רשב"י חי). רבי עקיבא הצליח קדום לגייר את אשתו ואף לשאת אותה לאשה, וכמו שאמרנו "מאדך" היינו תיקון גילוי עריות (על ידי יעקב אבינו, עיקר גלגולו של רבי עקיבא, אותיות **יעקב עם א**), וכן קבל ממנה את כל ה"מאד" שלו, כל הכסף, כתוב שהיא החזיקה לו את המוסדות.

אצל רבי עקיבא, בנוסף לזמרי, העיקר הוא יעקב כנ"ל ואצל רשב"י, חוץ מזמרי הוא בעיקר משה. צריך לומר ששני תיקוני זמרי הם תיקון זמרי על ידי יעקב (תיקון מה שהתנגד למעשה שמעון ולוי בשכם) או תיקון זמרי על ידי משה (שלא התנגד למעשה שמעון ולוי בשכם, הרי הוא עצמו מלוי, רק למעשה שמעון לבד בשטים).

סדר התלמידים באדרא רבא

עוד נושא שלם: תלמידי האידרא הם כנגד הספירות – זהו יסוד כל פירושי ר' לויק, האבא של הרבי על הזוהר, כמדובר הרבה פעמים. באדר"ר שלשה הסתלקו. צריך להבין, והאריז"ל שואל בעצמו, לאור מה ש"אנן בחביבותא תליא מלתא" – למה מתו? הוא מסביר שהם החסידים המגולים, כנגד תנ"ה, ולפי כלל בקבלת האריז"ל הם מסתלקים ממקומם כדי להאיר מלמעלה. כלומר, זו לא הסתלקות גמורה, כמו אצל רבי עקיבא וחבריו, רק שמקומם להאיר הוא מלמעלה למטה. כמו לומר שיש צדיקים שדווקא מאירים ומשפיעים לאחר ההסתלקות שלהם. זו איזו מין בחינה ממוצעת.

בכל אופן, לא חושב שדברנו על זה פעם, כשמדייקים בתחלת האדרא רבא איך שהוא בושם את התלמידים לפי הספירות – היסוד של רבי לויק – זה לא בדיוק לפי הסדר בזה אחר זה. קודם רשב"י כנגד הדעת, אחר כך רבי

לחיים לחיים, שזכות רשב"י יגן עלינו ועל כל ישראל (שיפטור את כולנו ממדת הדין, שנזכה למדת החסד בשלמות, "אנן בחביבותא תליא מלתא") ונזכה לכל הגילויים בכיף, בקל, בשמחה.

נספחים והשלמות

ה. רשב"י – תיקונים, גלגולים ומדרגות

תיקוני זמרי – רבי עקיבא ורשב"י תלמידו

כתוב שרבי עקיבא היה גם גלגול של זמרי בן סלוא ואשת טורנוסורפוס היתה כזבי. היות שזמרי הוא נשיא שבט שמעון, מבין תלמידי רבי עקיבא די ברור שלמי שנקרא שמעון יש גם קשר לתיקון זמרי. משה רבינו לא רצה לברך את שמעון, כי מעשה זמרי הכי נגע לו. דברנו הרבה פעמים שדווקא הוא, שלא ברך בפירוש את שמעון, היה צריך להתגלגל ולהקרא בשם שמעון.

יש דבר אחד שמקשר בין רבי עקיבא לזמרי, שמתמא אמרנו פעם – שחז"ל אומרים שתורתו היתה "זמר בכל יום זמר בכל יום". רמז ממש מובהק לזמרי. לפני כמה שנים דברנו על הגלגול של זמרי בן סלוא בזמר ששר סולו... כזבי היא קשר כוזב, שקר, היפך מתיקון הברית. בכל אופן, הווארט כאן היה אמור להיות שרבי שמעון ממשיך לתקן את זמרי בצורה שלו, לא בצורה של רבי עקיבא, בדיוק כמו שדברנו על ההבדל ביניהם אם גבורות או חסידים. ממילא אצל רבי שמעון מופיע זמר חדש. אם כי אותו זמר שדברנו עליו בהקשר לרבי עקיבא נחשב למלך של כולם, אבל בדור שלנו – אחד מהם לפחות – הוא סטיבן טיילר שנמצא היום בארץ

רבב על לבושו (מדו"מ) – שאז הוא באמת ראוי שיעשו לו נס ויתקדש ש"ש כדבעי.

ורבי שמעון לא – אז גם רבי אלעזר נשאר עם דינים גם אחר כך. בסוף ימיו הוא התייטר, ואז היה אומר "באו עלי רעי וכו'", בקש את היסורים. לא מצאנו כזה דבר אצל רבי שמעון. אם כן, ברור שתמיד הם ימין ושמאל, גם בסוף. שוב, אפשר לומר שבכל אופן משהו קרה באדרא, שכולם זוו – הסתדרו בצורה מיוחדת, שמתאים לגילוי סודות האדרא. [אצל רבי לויק זה כל הזהר כך.] כנראה שביחס למערה כל הזהר הוא כך. יש עוד קושיא, למה רבי אבא – שנקרא אבא – הוא באמא? צריך לומר שהרי בחכמה ובינה יש את התופעה של "אחליפו דוכתייהו" – צריך לומר שרבי אלעזר הוא הגבורות דאבא (אמא שבאבא) ורבי אבא החסדים דאמא (אבא שבאמא).

בכל אופן, הצירוף של הג"ר הוא ויהי, צירוף התפארת. אחר כך, בחג"ת הוא מונה חסד-תפארת-גבורה, צירוף יוה, נצח. אותו דבר בנהי"ם הוא מונה נצח-יסוד-מלכות-הוד, גם יוה, נצח. אין דינים בג"ר, אבל בז"ת כן יש דינים, וכדי למעט כמה שפחות דינים מושיבים אותם לפי צירוף הנצח, "נעימות בימינך נצח", מקדימים את הקו האמצעי לקו שמאל (שיהיה הימין בתחלה והשמאל בסוף). אף על פי כן, התפארת של החג"ת וגם הנצח וההוד של הנהי"ם מסתלקים – אבל מסתלקים בשביל להאיר מלמעלה, שזהו עיקר האור שלהם.

רשב"י בסוד השבת

אחרי שהם מסתלקים נשארים רק שבעה. כמה פעמים משבחים את רשב"י שהוא השבת. אחד הסודות שהוא שבת הוא כאן, שמאלו שנשארו באדרא הוא הדעת (ששרשו בכתר, מעל לחכמה ובינה), השבת. יש גימטריא מאד יפה: **רבי שמעון בן יוחי רבי אלעזר** (ע"כ עולה "קדשי ונקדשתי") **רבי אבא** (ע"כ, הג"ר, עולה 1500 = שם הוי" ב"ה בהכאת אותיות = ג"פ 500, "פרו ורבו", הערך הממוצע של שלשתם. הערך

אלעזר בנו בחכמה, רבי אבא בבינה, רבי יהודה הוא החסד, ואז במקום רבי יצחק שהוא הגבורה הוא מזכיר קודם את רבי יוסי בר יעקב שהוא התפארת ורק אחריו את רבי יצחק שהוא הגבורה, אחר כך רבי חזקיה שהוא הנצח (רבי חזקיה בר רב), ובמקום ללכת להוד, רבי ייסא, הוא הולך לרבי חייא, היסוד, ואחר כך רבי יוסי סתם שהוא המלכות, ובסוף חוזר לרבי ייסא. הסתלקו רבי יוסי בר יעקב, רבי חזקיה בר רב ורבי ייסא – שלשת החסדים המגולים.

צירוף התפארת בג"ר וצירופי הנצח בז"ת

בשלישיה הראשונה, שהאריז"ל אומר עליהם שהיות שהם ראשי הקוים אין כנגדם קטרוג. לכאורה מעורר איזו קושיא, כי כנגד רשב"י היה הרבה קטרוג, עד שהיה צריך לברוח למערה. אולי שם מדובר אחר כך, כמו שהאריז"ל אמר במקום אחר – שהזכרנו – שרשב"י לא עלה למדרגתו האמתית עד האדרא, ורק שם נעשה כמו משה רבינו בלוחות השניות. בכל אופן, כך הוא כותב, שהיות שהג"ר של האדרא הם ראשי הקוים אין שם קטרוג. הצירוף שם הוא ויה – רבי שמעון, רבי אלעזר ורבי אבא.

יש כמה קושיות על הסדר הזה. קודם כל, במקום אחר כתוב שרשב"י הוא עין ימין ובנו רבי אלעזר עין שמאל, כפי שרואים בסוף סיפור המערה, אחרי שלש עשרה שנה, שבכל מקום שרבי אלעזר נתן את עינו ושרף את המציאות רבי שמעון היה מרפא, "מחצתי ואני ארפא". כלומר, רבי אלעזר מסתכל על המציאות בעין שמאל ורבי שמעון בעין ימין. לכאורה, איך מתאים שבאדרא רבי שמעון הוא באמצע ודווקא רבי אלעזר בימין, בחכמה? אפשר להסביר על אותו דרך, שמה שהם ימין ושמאל הוא כאשר יצאו מהמערה, לפני האדרא, אבל אחר כך כשעלו למקום האמתי שלהם השתנה. אבל קצת קשה לומר כך, כי איך שהסברנו את רבי עקיבא, שחפש את המות על קידוש ה',

משה הם אותו דבר, אותן אותיות. כאן אין קין, שאז היה גבורה לעומת חסד של הבל, אבל כאן גלגול שכולו ימני, "מוליך לימין משה", ולכן כאן הבל הוא החסד ושת יחסית אליו הוא הגבורה (מה שהבל חוזר בסוד הגלגול, היינו מדת הדין). שם (הרומז לשם הוי' ב"ה, שם התפארת) הוא התפארת, וכמו שנאמר בפירוש "לשם ולתפארת". משה הוא הנצח, הכי טוב מסתדר, שזו מדתו במדות. אחר כך אחיה השילוני, שגם קרע את הממלכות וגם חטא בחתימה שחתם לירבעם, הוא ההוד – גם ממד של "הודי נהפך עלי למשחית". צריך לתקן זאת, שהוא חוזר לאחות את עם ישראל. הוא מונה את רשב"י אחר כך, כי רוצה שרשב"י יהיה ה"צדיק יסוד עולם". בשבעת אלה אין דעת, אבל הוא היסוד-הצדיק.

רשב"י אומר על עצמו "אם חד הוא אני הוא", כלומר שבפירוש אומר על עצמו שהוא ה"צדיק יסוד עולם", החד בדרא. האר"י אומר על עצמו שצדיקים שהם בבחינת יסוד – שיכולים להיות מיסוד אבא, יסוד ז"א (ישראל) או יסוד יעקב, הכל יסודות זכריים (הכל מאיר ביסוד ז"א). לפעמים כתוב גם יסוד אמא, כי הוא זכר יחסית לז"א. רבינו הקדוש הוא גם צדיק יסוד עולם, בעיקר יסוד ז"א, ואילו רשב"י הוא יסוד אבא שמתלבש ביסוד ז"א. לכן הוא ה"צדיק יסוד עולם" והוא, כמו שאמרנו, הרבי של הדור, החד בדרא, הרבי של כל התנאים. לכן ברשימה הזו שמו אותו במקום ספירת היסוד, שהוא המשפיע.

יש ווארט אחר, שמתקשר לזה, שבזהר כתוב הרבה שדווקא רשב"י, כדי שישפיע ברוחניות וגם בגשמיות, היו משבחים אותו הרבה. אחד הדברים שהיו משבחים אותו הוא בכך שהוא שבת. יש קשר בין המלים **שפע לשבח** – אותיות מתחלפות במוצאות הפה, אותיות **בומפ** מהשפתים ואותיות **אחהע** מגרון. השפע בא ונפתח מכח השבח, האתעדל"ת.

הממוצע של **שמעון בן יוחי אלעזר אבא** = 288, סוד בירור רפח על ידי ג"ר, המוחין, דווקא) **רבי יהודה רבי יצחק רבי חייא רבי יוסי** (שלשת האחרונים = 959 = 7 פעמים 137, **אברהם** במספר קדמי, "**אך בצלם יתהלך איש**", וביחד עם **רבי יהודה** = 1201, משפר ההשראה של 25) עולה "**בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ**", מספר מושלם של 73 במשולש.

בתקוני הזהר כתוב שדווקא בפסוק הזה, שיש לו שבע מלים, המלה הראשונה היא השבת של הפסוק, "בראשית", ירא-שבת, ולפי זה הוא מכוון כנגד רשב"י עצמו (**בבראשית** יש אותיות **רשבי** ועוד אותיות את, סוד "**בראשית** ברא [הוציא מעצמו] אלהים [אותיות] את [ונשאר רשב"י])." אחר כך "ברא" לשון בן, בנו רבי אלעזר. "אלהים" היינו אמא, שנקראת כך, סוד רבי אבא כנ"ל. אחר כך "את השמים" הם חסד וגבורה (אש ומים), רבי יהודה ורבי יצחק ("את השמים" ועוד **רבי יהודה רבי יצחק** = 1458 = הרבוע הכפול של זך), ומה שנשאר, רבי חייא ורבי יוסי, הם "ואת הארץ", יסוד ומלכות ("ואת הארץ" ועוד **רבי חייא רבי יוסי** = 1242 = 6 צירופי אור. וביחד עם 1458 = 2700. "**בראשית ברא אלהים**" יחד עם הג"ר, **רבי שמעון בן יוחי רבי אלעזר רבי אבא** = 2702, ודוק שיש כאן מעין 'רבוע קסם').

שבעה צדיקים מאותו השרש

עוד הסבר שרשב"י הוא השביעי, השבת, שכתוב במקום אחר באר"י (בגלגולי נשמות של הרמ"ע מפאנו) שיש שבעה צדיקים מאותו שרש: הבל, שת, שם בן נח, משה, אחיה, רשב"י, זכריה הנביא הכהן. לפי סדר הדורות זכריה הוא לפני רשב"י, אבל כך הם נמנים כאן – נסביר למה.

גם אלה כנגד הספירות: ידוע ש**שת** הוא תחת **הבל**, אותו דבר, וכן הם ביחד אותיות **שלהבת** – "עד שתהא שלהבת עולה מאליה". שם ו-

נבואתו".¹⁰ ור"ל כי האמונה בהקב"ה צ"ל כמשל אמונת הפתי לכל דבר, שלא

יום" לשמח"ת) – כ"לראשו". הפשט של "לאשרו" 'לדרכו' (כדברי המפרשים השונים) – הערום יודע לאן הוא הולך בחיים. מכאן שהפתי חי את הרגע לבד, בלי להבין לאן הוא הולך, ובקדושה היינו שחי וחווה רק את מה שה' "ובטובו מחדש בכל יום [ובכל רגע] תמיד מעשה בראשית". הפתי הוא תמים (בגימטריא) המקיים "תמים תהיה עם הוי' אלהיך" בלי לחקור אחר העתידות (כלשון רש"י עה"פ).

תרגום "פתי" הוא "שברא", לשון שבירה (מלשון פתות פתים-שברים), הרומו ששרשו מעולם התהו שנשבר. צריכים להיות אורות דתהו אבל בכלים דתיקון, כאשר ה"נכרים דברי אמת" הם סוד "אמת ליעקב" בעל עולם התיקון. נמצא ששרש הפתי משם 10 ושרש החכם משם מה, אך יש נקודת עב המאירה ומחיה את 10 והיא שרש ה-מה.

לשון שבירה-התחלקות של פתי רומזת גם שעל הפתיות של הקדושה – פתיות הנפש האלקית – נאמר "כשאתה תופס בחלק מן העצם [אמונת יהודי פשוט, קל שבקלים כו] אתה תופס בכולו".

¹¹ במדרש שמות רבה ג, א:

ויאמר אנכי אלהי אביך הה"ד (משלי יד) פתי יאמין לכל דבר וגו' מהו פתי נער שכן בערביא קורין לנער פתיא ד"א אין פתי אלא לשון פתוי כמה דתימא (שמות כב) וכי יפתה איש אמר רבי יהושע הכהן בר נחמיה בשעה שנגלה הקב"ה על משה טירון היה משה לנבואה אמר הקב"ה אם נגלה אני עליו בקול גדול אני מבעתו בקול נמוך בוסר הוא על הנבואה מה עשה נגלה עליו בקולו של אביו אמר משה הנני מה אבא מבקש אמר הקב"ה איני אביך אלא אלהי אביך בפתוי באתי אליך כדי שלא תתירא...

"קול גדול" (שמשה היה נבהל ממנו) הוא סוד צדיק ו"קול נמוך" (שמשה היה מבוה) הוא סוד רשע, נמצא שהקול המוכר בו נתגלה ה' הוא סוד הבינוני. "ספר של

נסיים השביעיה: זכריה הוא אותו נביא שהעם רגמו. הוא הכי מפתיע כאן ברשימה. הפגם שלו היא פגם במלכות – מלכות היא התנשאות. שהתנשא על העם. מה שהוא צריך לתקן – זה תיקון של כל הסדר הזה, הגלגול בסוף. תיקון המלכות, רוצים בסוף שמשה רבינו יהיה מלך ישראל, "ויהי בישראל מלך" – שרשב"י לא רק יחזור להיות צדיק, אלא לעבור מהצדיקים למלכים. שהרבי יהיה מלך המשיח כנ"ל, זה התיקון של זכריה.

ג. "פתי יאמין לכל דבר" (ביאור והערות בהשראת ביאור הצ"צ לתניא פי"ח)

ביאור הצמח צדק

אדמו"ר הצמח צדק מבאר את דברי אדמו"ר הזקן בתניא פי"ח שלגבי ה' כולם כפתאים, ואלה דבריו¹² (ספר הקיצורים עמ' קא, הובא בתניא עם מ"מ, ליקוט פירושים ושינויי נוסחאות – חיטריק) בשילוב הערות קצרות: במשלי י"ד מ"ו¹³. ובמדרש פ' שמות ר"פ ג' דרשו זה על משרע"ה בתחילת

¹⁰ שהזכרו גם בשיעור שבת אמר, בשיעור ל"ג בעומר ובשיעורים נוספים בהמשך.

¹¹ הפסוק השלם הוא "פתי יאמין לכל דבר וערום יבין לאשרו". ה"ערום" מצטיין בדעת ("כל ערום יעשה בדעת"; "וערומים יכתרו דעת", וכלשון חז"ל "ערום בדעת") והרי "אם אין בינה אין דעת וכו'" וממילא מובן ש"יאמין" הוא כח החכמה, כמבואר בתניא כאן. אמונה בינה משלימים ל-יג ברבוע.

פתי ערום עולים 806, סוד "**לעשות**" (חותם מעשה בראשית), אל פעמים הוי'. רת"ס של פתי-ערום הם **פעם**, סוד "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרה אשה כי מאיש לקחה זאת".

את "**לאשרו**" יש לדרוש – על דרך דרשת "ותמכיה מאושר" כ"מראשו" (זהר ח"ג נג, ב; הובא בלוח "היום

במד"ר יתרו ר"פ כ"ו. והיינו מ"ש יקר מחכ' וכבוד סכלות מעמ"י, שלגבי הקב"ה יחשב א"ע פתי וסכל להיות מאמין. וע' בכוזרי מ"ג פ"א איך אייחס העול כו'.

ומ"מ ק"ל כי הנה אמונה ואמת הם ענין אי"כ, ולפ"ד הרד"ק במכלול והקורק' שניהם שורש א', ר"ל אמת הוא ג"כ ענין אמן אמנת והנו"ן נשמט, כי אמן ענינו קיום^{כב} וכן ענין אמת היפך נהרות המכזבים, והאמונה היא על האמת דוקא וכמארו"ל ניכרין דברי אמת. וכ"כ חכמי המחקר בס' העיקרים מאמר האמונה היא הצטייר האמת בנפשו, אף שיש ג"כ אמונות כוזבות כמו שאמרו הנשים לירמי' ומעת הדלנו לקטר כו', וע' בלק"ת בד"ה וידעת היום הראשון, אין זו קיום כי קושטא קאי ושקר אין לו רגלים שז"ם הנחש שנקצצו רגליו^{כג}. וא"כ קשה איך מביא המשל ולגבי הקב"ה כו' הכל כפתאים כו'. שבאמת י"ל האמונה בהקב"ה אינה כלל מענין אמונת הפתי

יקשה מהשכל נגד אמונה^ט (טטפת י"ל פת שיהי' פתי יאמין לגבי הקב"ה במד"ר ר"פ שמות רפ"ג) האמיתית, וכ"מ המדרש בש"ש ע"פ יונתי בחגוי, שהוא בחי' כיונה פותה אצלי הם כיונה. והרי נאמר שומר פתאים ה', ע' יבמות ע"ב א' י"ב ב'. וזהו עדת ה' נאמנה מחכימת פתי שיומשך החכ' והדעת בהאמונה. וע'

בינונים" הוא, אם כן, 'ספר של מופרים', היות שמדת הבינוני היא מדת כל ואחריה כל אדם ימשוך". עולה שהנהגת הבינוני היא הנהגה ידידותית, להתיחס לזולת מתוך דברים שהוא מכיר ומזדהה אתם (כמו חכמת הבעל תפלה של ר"נ, כמבואר אצלנו בכ"ד).

במדרש מפרש מלשון פתיא ומלשון פתוי. מפת' (בגיל 80) משה גדל להיות חכם (ומתקיים בו "עדות הוי" נאמנה מחכימת פתי"), והוא בסוד "יהב חכמתא לחכימין", כלומר שבתוך הפתי היתה נקודת "ניכרים דברי אמת", סוד הקול המוכר הנ"ל, נקודת אמת בתוך האמונה (העיוורת) – עיקר תוכן דברי הצי"צ כאן בפנים הדברים.

ורמו נוסף: **כל דבר = אהרן** (16 ברבוע, 4 בחזקת 4, 2 בחזקת 8), לפי זה יתפרש "פתי יאמין לכל דבר" שמשה ("הפתי") יאמין לאהרן ("כל דבר"), בסוד דברי משה בסנה (כאשר עדיין "טירון היה משה לנבואה") "שלח נא ביד תשלח" – ביד מי שאתה רגיל לשלוח, אהרן אחי הגדול.

^ט והיינו האמונה הירושה לנו מאבותינו (בסוד "ויהי אמן את הדסה" והיא "עצות מרחוק אמונה אמן"). נמצא שעיקר האמונה היא אמונת צדיקים קדמונים, החל מאברהם אבינו ראש כל המאמינים. ורמו: שני ביטויי הפסוקים העיקריים של פתי – **"פתי יאמין לכל דבר"** ו"**שמר פתאים הוי"** (לשון הפרק החדש של הרבי, אודותיו דובר גם בסעודת משיח) – עולים 1984 = 8 פעמים **אברהם** (4 פעמים **מלכות** כו'). אברהם חקר עד שנגלה עליו מלך מלכי המלכים – בבחינת "נכרים דברי אמת" – אך ממנו והלאה צריכים להיות בבחינת "פתי", כאשר גם לגבי חקירת אברהם גופא "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע", תכלית הידיעה היא להיות פתי.

^ז "יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט" נדרש על דוד המלך, "דלית ליה מגרמיה כלום", ובמי שנוהג כך מתקיים "עדת הוי" נאמנה מחכימת פתי" שהרי "כלי ריקן מחזיק".

^{כא} קשר אמת-אמונה הוא בסוד **בנים** [בגימטריא **אמונה**] **אתם** [אותיות **אמת**] – יש "בנים לא אמן בס" ויש בנים מאמינים שנכרת בהם האמונה שירשו מאבותיהם (**אב** הוא מקור **האמונה** וה**בטחון** של הבן, כאשר עיקר קבלת הבן מהאב היא **הבטחון**, ר"ס **בן**).
^{כב} כלשון הפסוק "האמנתי כי אדבר" לעומת "כל האדם זזב".

^{כג} הנחש (עמלק) הוא השקר ולפי זה האדם ("זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם") הוא האמת. **אמת** = 21 ברבוע. **אדם-אמת נחש-שקר** = 1444 = 38 ברבוע (ממוצע 361 = 19, **חוה**, ברבוע = **אדם חשוב** = **שאני** [מותר-מצוה לשנות מפני השלום בין איש לאשתו]). הנחש הוא שרש כל האמונות הטפלות (הפיתויים של "והייתם כאלהים" כו').

שנפתה ומאמין להקב"ה אף שהענין מוקשה. וכמו בענין רע"ק זו תורה וזו שכרה¹². וע"ז מביא הפסוק בהמות הייתי עמך כו' ע"ד אדם ובהמה, דהיינו שהוא אדם בדעת ובבינה ובשכל ומשים א"ע כבהמה, ופתיות ובהמות זו אינה חסרון כי אחר שהאמונה בעצם אינה כלל ע"ד פתי יאמין, כ"א ע"ד אמת ואמונה רק שהאמונה באיזה ענינים פרטים שאין בהם מבוא לדעת כלל ע"ז בהמות הייתי עמך וכו'.

וג"ז אינו מספיק, דכיון שגם הדברים הפרטים הם אמת כמו תח"מ א"כ זה האמת מסייע בהאמונה¹³ ואינו דומה לאמונת הפתי שאין בהאמונה סיוע מהדבר שמאמין. ע"כ נ' כוונתו כך שהאדם צ"ל חזק בהאמונה מאד ולא יפול לבו משום דבר שנראה לו תמיה, וידין ק"ו מאמונת הפתי לכל דבר, א"כ ק"ו לגבי הקב"ה שהכל כפתאים אצלו, ופתיות זו אינה חסרון כמו הפתי ממש, רק הענין שהחכ' אינה משגת אותו כמו שהפתי אינו משיג החכ', וא"כ מאחר שא"א להשיגו צריך להאמין בכל הענינים, כמו שהפתי יאמין לכל דבר, כך החכ' צריך להאמין להקב"ה שהוא האמת לכל דבר, ולא יקשה עליו קושיות, שהרי החכם הוא כמו הפתי אצלו, ואיך יקשה הפתי על

שאמונתו בדבר שאינו אמת מחמת פתיותו, והאמונה הוא בהאמת דייקא, שא"כ האמת מסייע להאמונה כי ניכרין דברי אמת כנ"ל. והאמונה שהי' מל' מקבלת מת"ת הנק' אמת¹⁴, שבו מאיר בהי' אני ראשון ואני אחרון כו'. וכ"כ הפילוסוף הרלב"ג מאמר ששי בענין אמונת חידוש העולם, לאחר שהביא ע"ז מופתים, עוד הביא ראיות ממה שהחכמות הי' חסרים בזמן הקודם וברוב ימים ושנים הם נשלמים ועוד ראי' כזה, וסיים שם ס"פ ט"ו וזה מסגולת האמת שהוא מסכים לעצמו מכל צד¹⁵ עכ"ל. הרי האמת נותן כח בהאמונה. וזהו מאמרנו בברכת אמת ואמונה. משא"כ אמונת הפתי שיאמין לכל דבר אף שאינו אמת כ"א האמונה נמשך רק מצד הפתיות ולא מהדבר שמאמין בו. ומ"ש במרע"ה פתי יאמין, זהו בקטנותו.

ע"כ נראה לי לפרש כוונתו לומר שמאחר שמאמין בהאמת עושה עצמו כפתי על פרטי הענינים, שאין לאדם בזה יד כלל, כמו להאמין בתח"מ, שע"ז לא שייך כ"כ לומר שהאמת מסייעו כי שמא יהי' השכר ברוחניות. וגם כמו שאברהם שלא הרחרח בענין העקידה אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע כו'¹⁶. וע"ז שייך הענין כיונה פותה ל' פיתוי והסתה

¹² שלש הדוגמאות שמביא הצמח צדק לענינים בהם מתגלה האמונה כפתי על בסיס התאמתות האמונה – "זו תורה וזו שכרה" במיתת רבי עקיבא; השינויים בעקדה; תחית המתים (שכר בגשמיות ולא רק ברוחניות) – הן בסוד הכנעה-הבדלה-המתקה כסדר זה, וד"ל.

¹³ אלא שיש לומר שעל הנקודה הפנימית של "ניכרין דברי אמת" יש השראת מקיף קרוב של אור ה', מה שאין כן על הפרטים הנ"ל יש השראת מקיף רחוק שאינו ניכר, גם לא בדרך של "מטי ולא מטי".

¹⁴ וראה בשיעור ט"ו אייר ש"ז ש"איהו אמת" ו"איהו אמונה" הם בסוד זו"נ דתפארת.

¹⁵ והיינו תופעת ריבוי הההוכחה-העצמית (self reference) בתורת אמת, כמוסבר אצלנו תמיד – התפתחות המדע לקראת התאמתות אמונות התורה.

¹⁶ יש כאן השוואה בין גדלות אברהם (בנסיון העקדה, שיא עשרת הנסיונות) לקטנות משה (בראשית נבואתו), ועל שניהם נאמר "שמר פתאים [מיעוט רבים שנים] הוי'".

הוא "ניכרין דברי אמת" ובהמה היא "פתי יאמין לכל דבר", ודווקא בגלל הבהמה "בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך", היא המקשרת תמיד את היהודי לעצמותו יתברך – צריך לומר שה"טט" הוא בחינת אדם. כתוב באריז"ל ש"טט" בגימטריא חי שעולה אדם במספר סדורי. רק ב"שמע... ואהבת" כתוב חסר, "טטפת", ובשתי ההיות מלא וב"קדש" לא כתוב כלל טטפת אלא "זכרון". האריז"ל מתייחס דווקא לחסר, כי אותו חז"ל דורשים, אבל אם יש ו באמצע גם טוב, כי אז הוא בגימטריא "וחי" – רומז בפירוש ל"אשר יעשה האדם וחי בהם", ה"וחי" הוא חלק ה"אדם" של "אדם ובהמה תושיע הוי". ה"ונקדשתי" הוא חלק הבהמה. צריך לומר שזהו יסוד כל הקרבנות, קרבנות בהמה, והכוונה שמכפר במקום האדם, מתייחס בעיקר לבהמה של האדם ("אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' מן הבהמה"). האדם מקריב את הבהמה, ה"ניכרין דברי אמת" מקריב את ה"פתי יאמין".

לפי זה יש פירוש מאד יפה ל"טטפת" בחלוקה לשנים. צריך לומר שיש התכללות, שנים שהם ארבעה. כתוב "תפילין שבראש", בתוך הראש – בראש היהודי יש שתי בחינות, "וחי בהם" ו"ונקדשתי". היחוד של הראש היהודי שכל הזמן הוא בשיקול, יש לו דעת להכריע, האם עכשיו צריך לקיים "וחי בהם" ולא שימות בהם, או שדווקא צריך להיות כעת "פתי יאמין לכל דבר" וכן למות בהם, או לפחות לעשות לא על מנת שיעשו לו נס. מה שליהודי יש נשיאת הפכים כזו, בין "וחי בהם" לבין "מוסר עצמו למות" (כפירש"י), בזה מתגלה העצמות (של היהודי שהוא עצמות השי"ת) ומטיל אימה על "כל עמי הארץ" – זה "כי שם הוי' נקרא עליך". יהודי הוא גם אדם וגם בהמה, גם חי וגם מת, וממילא יש לו נשיאת הפכים (יחד עם "דעת המכריע" שהוא דעת משה שעולה אחדות פשוטה וכו'), דבר המטיל אימה על כל רואיו.

החכם^ט, וא"כ שוה לפתי בצד א' מה שאין ערוך השכל לגבי הקב"ה, אבל לא לגמרי שהאמונה זו היא באמת, משא"כ מה שהפתי יאמין. ולכן אדרבה מעלת התורה שהיא מחכימת פתי. ובמדרש תלים מחכימת פתי למה שהיא נאמנה ור"ל שעי"ז מאמין רק באמת.

סוד טטפת (וקידוש ה' בני נח)

הצ"צ מביא ווארט על דרשת חז"ל ל"טטפת בין עיניך" ש"פת" היא בחינה בפני עצמה, ש"פת" היינו "פתי יאמין לכל דבר". על תש"ר, "טטפת", כתוב "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך". בכלל, לגבי בני נח אריכות בבבלי האם הם בכלל קידוש ה', והמפרשים תמהים למה לא מביאים הירושלמי שאומר בפירוש מ"ונקדשתי בתוך בני ישראל" שבני נח אינם בכלל מצוה זו. התורה תמימה מביא זאת ובסוף משער – בדרך החשיבה שלו – שאולי נשמט מהבבלי או כיו"ב (עיי"ש). ככל אופן, המסקנה שבני נח אינם בכלל מצות קידוש ה'. לפי זה, בשאלה היסודית שלנו, שאלת כל השאלות, מה ההבדל בין יהודי לגוי – בהחלט אפשר למקד בנקודה הזו. שיהודי הוא מי ששייך בעצם לקידוש ה' – שהחיים שלו טפלים ובטלים לקידוש שם שמים. זה גדר יהודי. גדר גוי שלא ככה. [זה לא בעצם מה שכתוב בתניא? כן. כאן יש איזו אחיזה בנגלה. אם ה"פת" של טטפת הוא ה"פתי יאמין", הנכונות למסירות נפש, בחינת בהמה – אדם

^ט היינו שאמונת ישראל באופן של "פתי יאמין לכל דבר" היא רק לגבי האמונה הירושה לנו – הטמונה ממש ב/גנים' שלנו, מצד נפשנו האלקית – אלא שבמודע הכל מתגלה כאמונה עוורת (סוד עצימת העינים בקריאת שמע), וממילא לגבי האמונה בה' שהיא ירושה לנו ומתאמת אצלנו שייך להכיר ש"איך יקשה הפתי [האדם] על החכם [הקב"ה]", ודוק.

כבוד מלכותו לעולם ועד", יחודא תתאה.
 "נצרתם" = 780, "הוי אחד" במשולש (ל
 פעמים הוי, יוסף פו"א – יוסף הוא הערך
 הממוצע של כל אות). השאר = אחד פעמים
 אברהם – "אחד היה אברהם" כי אחד
 קראתיו".

ז. נקודות בהשראת שיחת הרבי

הבא לקמן הוא הערות קצרות בלשון הרב,
 ועוד חזון למועד להרחיבן ולבארן אי"ה:

א. לשון התו"כ פי' "ונקדשתי": "מסור את
 עצמך וקדש שמי" (רש"י: "מסור עצמך וקדש
 שמי"), היינו מסירת העצם ממש, שאין יותר
 'עצמי' ('אני') כלל וממילא הפעולה מתיחסת
 לה' עצמו – "ונקדשתי" לשון נפעל.

עיקר קידוש ה' הוא נכונות היהודי למסור את
 העצם שלו לה'. עצם גם לשון עצמה, כוחות
 מאדיים (לשון ר' אייזיק) שבך: "ואהבת
 [כפירוש הרס"ג הנ"ל בשיעור] בכל לבבך [גם
 ביצה"ר שיסכים ליהרג ולא לעבור על אף
 שאנוס ולא יענש (לב היינו מה שאדם קרוב
 אצל עצמו, ק"ו מאשתו ובניו כמובא בתניא)]
 בכל נפשך [היינו מסירת העצם שנקרא נפש
 כנ"ל ועל כן הביטוי הרווח הוא מסירות נפש
 (יש נרנח"י, שמות, ועצם הנפש, שנקרא נפש
 דוקא, נסב"ת; נפש עצם = 630, משולש 35,
 במ"ק = 36, יחד 666, משולש 36 כו"ו)] ובכל
 מאדך [מסירת העצמה מצד המקיפים, ל' תוקף,
 של הנפש]."

ב. הערה 12 בענין הצפרדעים: מכה ב' כנגד
 יסוד, צפרדע "צדיק יסוד עולם", "ותעל
 הצפרדע" לשון יחיד, בטול הפרט לכלל, כך
 צ"ל בקדוש השם, הרגשת מקור כל נשמות
 ישראל באין האלקי אין מזל לישראל וממילא
 בטול האני לאין לגמרי כנ"ל בסוד "מסור
 עצמך", והיינו פנימיות הסוד של "בתוך בני
 ישראל". שלמה המלך שבנה מקדש (מקום
 קדוש ה', ראה פי' ראב"ע כאן שהכל מדובר

פסוקי "מבין פתיים"

שני הפסוקים הראשונים של האות פ בפרק
 קיט בתהלים (פסוק קכט ופסוק קל, יחד ונט
 = ז פעמים הבל היוצאים מהפה העליון של
 מעשה בראשית, "הבל הבלים אמר קהלת הבל
 הבלים הכל הבל") הם זוג: "פלאות עדותיך
 על כן נצרתם נפשי. פתח דבריך יאיר מבין
 פתיים" = 4004 = 22, יחד ("יחד שבטי
 ישראל"), פעמים יעקב (הדור ה-22 לאדה"ר)
 = הוי פעמים "הוי אלהינו הוי", היחוד של
 ק"ש. חוץ מראשי התבות של שני הפסוקים –
 פפ – השאר = 3844 = 62, "טוב מאד",
 ברבוע. יש כאן 45 אותיות, משולש ט, השורה
 התחתונה היא "מבין פתיים" ופנות המשולש =
 160 כאשר השאר עולה 3844 כנ"ל. רק
 "פלאות עדותיך" = 1027 = אחד (אהבה)
 פעמים דעה. השאר = 2977 = אחד (אהבה)
 פעמים אהבה-יראה (נמצא שהכל = אהבה
 [הכל נכלל באהבה] פעמים דעה-אהבה-יראה
 – הדעה כוללת ב עטרין של אהבה ויראה). גם
 הפסוק הראשון, "פלאות עדותיך על כן נצרתם
 נפשי", רומז לסוד פתי ("פתי יאמין" – עדות
 הוי נאמנה מחכימת פתי", ראה פירוש הצ"צ
 הנ"ל). "עדותיך" היינו סיפורי המעשיות של
 התורה עם המצות המסתעפות מהם (ראה
 מלבי"ם), בהם הפלאות והם הנותנים בינה
 והשכל לפתי ("מבין פתיים" מחכימת פתי").
 "פתח דבריך יאיר" רומז גם לפתיחת מעשה
 בראשית, "יהי אור", וגם לפתיחת עשה"ד,
 "אנכי הוי אלהיך אשר הוצאתיך וגו'" כמבואר
 במפרשים. דילוג תבות: "פלאות עדותיך על כן
 נצרתם נפשי. פתח דבריך יאיר מבין פתיים"
 = 2646 = 6 פעמים (צירופי) אמת (סוד
 "אהיה אשר אהיה"), ממוצע כל תבה. הדילוג
 השני = 1358 (7 פעמים צדק [מלכותא
 קדישא], 14 פעמים מהיטבאל = אדם בהמה
 ["אדם ובהמה תושיע הוי"]) = "ברוך שם

סוסד הנקמה ממוחין דאמא). על ידי שני ה"קדוש" האלו מתגלה בדרך ממילא ממילא גם ה"קדוש" העליון של ה' עצמו. ראה הערה 14, וצ"ל שעל ידי נס הנקמה כאילו ניצלו הם (שהרי הם עדיין רואים את הנעשה וצוחקים, "ישמח צדיק כי חזה נקם"...).

ידוע אצלנו שיש 7 שמות של צדיקים כנגד ז"ת: **הסיד ירא ישר נאמן תמים צדיק ענו = מב** ברבוע. נמצא שיש **קדוש קדוש** בחו"ב, "הנסתרת להוי' אלהינו" (מס"נ לה' אלהינו). ביחד = 2584, מספר האהבה ה-חי - וחי בהם!

ד. רמב"ם, קידוש ה' הוא "לפרסם האמונה הזאת" על ידי שמוכן למות ולא לכפור בה (מי שהוא יהודי). פרסום האמונה היינו גילוי עתיקא באמא. וממשיך (בספר המצות) "בעבור אהבתו יתעלה" היינו כנ"ל הקשר בין "ונקדשתי" ל"ואהבת גו". אמונה-אהבה היינו מדות אברהם אבינו, היהודי הראשון, ה'גבור' של הרמב"ם.

נמצא שיש פרסום האמונה (והאהבה) בבינה (שם אהבה רבה) ופרסומי ניסא בחכמה. בכתר הגילוי כבר אינו בגדר פרסומי ניסא אלא גילוי העצמות ממש, אין עוד מלבדו. שני הפרסומים היינו שתי דרגות של גילוי מעלת ישראל - בבינה מעלת ישראל בעצם ובחכמה מעלת ישראל על ידי שמירת התורה בשלמות (שאז ראוי שיעשה על ידו נס כנ"ל הערה טו בפירושו "ולא תחללו גו"). נמצא שג"ר היינו "תלת קשרין" של קודב"ה תורה ישראל, כמבואר בכ"ד.

ה. הערה 15: הרמב"ם לשיטתו ש"משיח בונה מקדש", היינו כנ"ל שמקדש רומז למצות "ונקדשתי", והוא נבנה על ידי מס"נ של ישראל מלמטה דווקא (ולא בדרך נס מלמעלה). שייך גם ל"בידי מי מפתח הגאולה".

ו. הערה 19: ע"פ בני ישראל בכללם, היינו רמז לבטול הפרט בכלל ישראל כנ"ל, "אין מזל לישראל".

בעבודת המקדש. כל המניע של עבודת הקרבנות הוא שיהודי בטבעו רוצה למסור את עצמו לה' היינו סדר קדשים, עמוד העבודה יצחק שפשט את צוארו כו') - בגימטריא **צפרדע** - נמשל לצפרדע (**שלמה צפרדע** = 819 = **אחדות פשוטה** כו'), שה"ש יותר מתהלים שזחה דעתו של דוד וצפרדע בפרק שירה אומר "ברוך שם וגו'", יחז"ת "דקארי תדיר ולא שכיך" (ביחז"ע לא שייך מצות קדוש ה' אלא לגמרי בדרך ממילא כמו לע"ל), הקדוש ברוך הוא, היינו מקדוש לברוך לקדוש השם לברוך השם, בשכמל"ו. דווקא אלו שירדו לתנור לשריפה נעשה להם נס, הם קיימו בשלמות "ולא תחללו גו" (מילאו את חלל התנור כו', כך המקדש שם שמים ממלא לגמרי את מקום החלל פנוי, בסוד "הלוא את שמים ואת השמים אני מלא", כאשר מבטל את האני שלו באמת לאני של ה').

ג. "קדוש קדוש קדוש" עם פסיק טעמא בין הראשון לשנים, כתר אחד לה' ושנים לנו (כנגד "נעשה ונשמע"). י"ל מצות ה' בלבד של "ונקדשתי" ("וכבודי לאחר לא אתן", כנ"ל הערה יד) היינו ה"קדוש" הראשון לה', ושני "קדוש" לישראל, היינו למות (רמב"ם) ושיעשה נס על ידו (תו"כ ורש"י).

והם כנגד ג"ר: "כתר יתנו לך" בלבד; "ימותו ולא בחכמה" היינו שמתכוון למות ואז דוקא לא ימות כי ה' יעשה לו נס בחכמה (ונזקף לזכותו); ואילו "ימותו" כפשוטו על קדוש השם היינו בבינה "דמינה דינין מתערין". ע"י "קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות הוי' וצבאות ה' מלא כל הארץ כבודו", בחינת "אני מלא כנ"ל".

חנניה מישאל ועזריה ועוד פפוס לוליינוס = **קדוש קדוש קדוש**. חנניה מישאל ועזריה היינו ה"קדוש" דחכמה (שנעשה להם נס ולא מתו), פפוס ולוליינוס היינו ה"קדוש" דבינה (שמתו על קדוש השם אך בכל אופן נעשה נס של נקמה מידית, היינו כמבואר אצלנו בכ"ד

בחכמה" (רבי עקיבא וחבריו באמא עילאה הכלולה באבא עילאה והרוגי לוד בתבונה, עצם מעלת אמונת ישראל כמבואר בתניא פרק חי שאפילו קל וכו', ויש בזה דווקא פרסום דאמונת ישראל ביותר ודוק).

יא. הערה 31: בתוך כבשן האש, בתוך גוב אריות ממש היינו כאילו מתו בפועל וי"ל שמצד הטבע מתו אך מצד הנס חיו, שני הפכים בנושא אחד. בסגנון אחר: לדעת הרמב"ם רק נדמה שחיו (כך כל חייהם שלאחר מכן היו בגדר 'צל' בלבד, וכך משמע בחז"ל) אך באמת (מצד הטבע שהוא עיקר המציאות) מתו, ואילו לדעת רש"י (והתרו"כ) באמת חיו (עם כל תוקף החיים, היינו עיקר הנס שהוא האמת דהוי' [נאמר "והוי' אלהים אמת", השאלה מה יותר אמת, הוי'-נס או אלהים-טבע]) ורק בהיותם בתוך כבשן האש וכו' נדמה שמתו.

יב. הערה 32: אכן הרן סמך על הנס שנעשה לאברהם (קודם היה בספק למי הוא אך כשראה הנס הוא התחזק באמונת אברהם באל אחד ויחד עם זה סמך על הנס כו'), ולכן לא ניצל. אך בזה שלא ניצל קיים את מצות קדה"ש (העיקר איך נראה בחוץ לגוי ולא מה שיש בפנים, "דברים שבלב אינם דברים") על צד היותר טוב מאשר אברהם שניצל לדעת הרמב"ם! ועל כן הוא זכה ששרה בתו נשאת לאברהם וממנה יצחק שמסר נפשו וכו' והיא "אשת חיל עטרת בעלה" וממנה, האם היהודיה, כל בית ישראל לעולמי עד.

וי"ל שכאשר נשרף על קדה"ש ה-ה שבשמו פרחת וכבר האירה ב-ה של אברהם שעתיד לקבל בברית מילה וכן ב-ה של שרה שעתידה לקבל. הרן נתגלגל באהרן כנודע, ע"י המס"נ שלו זכה ל-א של אהרן, אהבה רבה, להיות שושיבנא דמטרוניתא, "בהעלותך את הנרות" – עד שתהא שלהבת [של מס"נ על קדה"ש, שלהבת = "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", וכביאור הני"ל] עולה מאליה". הפסוק

ז. הערה 23: שייך לסוד הקדוש ברוך הוא כנ"ל, מקדוש לברוך, שירת הצפרדע. וראה – צריך להביא – מסקנת השל"ה למה לא מברכים.

ח. לפי הרמב"ם קיום המצות בשעה שנהרג, והוא ע"ד קיום מצות "פרו ורבו" בשעה שמת (כמדומני שפעם היה שיעור בענין).

פרו ורבו ונקדשתי = 1370, ממוצע 685, השראה 19, כנף 185, הפרש 370, יחוד 137 37 כמו בעקדת יצחק (גם שם פרחת נשמתו ממש). "ונקדשתי" "פרו ורבו" היינו בסוד "רצוא ושוב", כללות כל התורה כולה, "עת ללדת ועת למות", פתיחת כח עתים של קהלת.

פרו ורבו ונקדשתי בתוך בני ישראל = 2401 = 49 ברבוע = 7 בחזקת 4! בכל הסתלקות של צדיק יש בחי' של "ונקדשתי" (כמו האש של ל"ג בעומר, הלילולא דרשב"י שאמר "בחד קטירא כו", כמו אליהו שעולה באש השמימה) ובו ביום נולדו "כפלים לתושיה" סוד חי אלול, הסתלקות המהר"ל ולידת שני המאורות כנגד פרו (הבעש"ט) ורבו (אדה"ז).

ט. אם נהרג על קדה"ש אז מתגלים לעיני העמים האמונה והבטחון בשכר העולם הבא, "עין לא ראתה" (כמו שכתוב באקדמות) והיינו בחינת בינה כנ"ל, עוה"ב ("ויפה שעה אחת של קורת רוח כו' מכל חיי העוה"ז", היינו גם מקדוש ה' על ידי נס בעוה"ז).

י. הערה 29: **דניאל חנניה מישאל עזריה** = 891 = **כלות הנפש = נעשה ונשמע (משה אהרן מרים, שלשה דברים וכו' וכו') = רבי עקיבא וחבריו הרוגי לוד!** אלה חיו ואלה מתו, היינו חו"ב כנ"ל, כנגד "נעשה ונשמע", עשייה למעלה בבניה, למות, ונשמע לחיות. לפי מסקנת הרבי בדעת הרמב"ם בהערה גם מי שלא מת כדניאל כו' נכלל בהרוגי מלכות, ובסוד חכם בבינה. ומה שמביא הרבי מהגמרא שיש מעלה ברבי עקיבא וחבריו מהרוגי לוד שיש להם גם תורה ומצות היינו בסוד "הבן

מה שרק מיתה מכפרת על חילול ה', היינו "ולא תחללו גו'" ואם חללתם אז התיקון הוא "ונקדשתי" ובכל מיתת יהודי יש בחינה של "ונקדשתי", והיינו על דרך לאו שניתק לעשה. מכאן ואילך לפי סעיפי מנ"ח מהדורת מכון ירושלים:

א. לולא "וחי בהם" היה צריך למות על כל מצוה, מכאן משמע שבן נח חייב למסור נפשו על ז' מצות שלא כתוב בו "וחי בהם". תוס' ורמב"ם – לא צריך. ותי' תוס' ש"וחי בהם" רק שלא נלמד מרוצח ונערה לכל המצות. מוכח שמצד הסברא לא אומרים יהרג כו'. [ירושלמי ילפינן מבתוך בני ישראל, בני מצוויין ולא בני נח]. באמת קדה"ש למעלה מסברא, מטעם ודעת. תוס' לא נקטו ע"ז שהוא מצד אהבת ה' ואהבת ולא היינו לומדים ממנו לשאר מצות. אברהם תקן ע"ז (באדם הראשון) היינו כנ"ל שע"ז הוא מטעם אהבה. לרבי ישמעאל עוברים על ע"ז בצנעא משא"כ בשפ"ד וג"ע (אך ראה בהגהה ב), היינו שיצחק תקן שפ"ד ויעקב תקן ג"ע ואין בהם את הקולא של ימין (ע"ד בית הלל לקולא). עיקר הסברא דמאי חזית שייך ליצחק, עיקר השכל במדות כנודע, וכמו שבשקלא וטריא שלו הוא מציל אותנו לעתיד משא"כ אברהם ויעקב. וישב יעקב בארץ מגורי אביו דווקא, לומדים את יעקב מהיקש ליצחק (אע"פ שפדה את אברהם, מוקש הוא ליצחק אביו דווקא). הגהה ג) לרשב"א לדעת ר' ישמעאל אין חילוק בין הנך שלש לשאר עבירות שבצנעא יעבור היינו שענין יומא דאזיל מורגש בפנימיות, בצנעא, והכל אהבה, יש מי שאוהב, אהבת עצמו קודם, משא"כ בפרהסיא בחיצוניות. לפי זה גם את הסברא דמאי חזית לא אמרינן בצנעא אליבא דר"י אלא אדרבה מאי חזית דדמא דההוא גברא סומק טפי, וראה חינוך דמאי חזית היינו מי יודע מי עתיד לקיים יותר מצות, ובצנעא אדם קרוב אצל עצמו שבודאי הוא עתיד לקיים יותר מצות. הערה ד) ודאי בן נח לא בכלל האדם וחי בהם כלומר

בר"ה אומר "אברם הוא אברהם" = אברהם הרן (מכח הרן אברם זכה להעשות אברהם). יג. הערה 36: פירוש "ונקדשתי" תוך ד"ה "ולא תחללו" – קצת רמז לשיטת רס"ג שמצות "ונקדשתי" נכללת במצות "ולא תחללו". יד. לרש"י ברגע שרואים שיהודי מוכן למס"נ כבר נתקדש השם (ולא צריך למות).

טו. למסקנת הרבי בהבדל בין תו"כ לרש"י אם המצוה כוללת את הידיעה שהקב"ה יכול לעשות לו נס (ואז תתקיים "ונקדשתי" בשלמות), ובכל זאת אינו מוסר את עצמו ע"מ הנס (שאו לא יעשו לו נס) אלא ע"מ שלא יעשו לו נס (שאינו ראוי לשלמות קיום ה"ונקדשתי") או שכוונת האדם צ"ל על מנת למות (על מנת לא להפריע לאפשרות של נס) בלי לחשוב כלל על אפשרות ההצלה, היינו ההבדל בין אבא עילאה (דתחות דיקנא) לישראל זוטא.

טז. "וקדשתי את שמי הגדול... וידעו הגוים כי אני הוי'". יש ה פעמים (כולן ביחזקאל) "וידעו הגוים", י"ל כנגד ה הגבורות שבעטרא דגבורות שבדעת.

"וידעו הגוים כי אני הוי'" = יצחק אבינו, כו נאמר "אתה... אבינו" לעתיד לבוא, עלית הגבורות מעל לחסדים כו'. יצחק מסר את נפשו על גבי המזבח כו'. "אז ימלא שחוק פינו."

"וידעו הגוים" = 160 = י פעמים (היינו ממוצע כל אות) הוה, בחלוקת י לאותיות המילוי וד: וידעו = ו פעמים הוה, הגוים = ד פעמים הוה. כל אחת מ-ה הגבורות היא שם הוי', כנודע, ומה שמתגלה לגוים היינו חלק המילוי של ה-י פעמים הוה (שרש הגרמוהי בחייהי פעמים השתלשלות הגרמוהי המתלכשים בבי"ע, וד"ל).

ח. נקודות בהשראת מנחת חינוך רצה-רצו

הבא לקמן הוא הערות קצרות בלשון הרב (עוד יותר בקיצור וללא הגהה מבפרק הקודם), ועוד חזון למועד להרחיב ולבארן א"ה:

עשו) כנ"ל. גם המשל של דמך סומק היינו דם אדום בגבורה. בכל אופן קצת קשה לדרוש מגוי שיסבור שיתכן שחיי הזולת חשובים מחיי. ואם הדין כך אז יש לראות בכך ניצוץ של יהודי (שמודה במאי חזית) בתוך נפש הגוי, ופתח לגיור.

ו. הריגת עובר ישראל אסורה מן התורה אך לא נחשב רציחה. אצל ב"נ ספק אם עובר מיקרי נפש או לא (קיימא לן דב"נ נהרג על העוברין). הרבי מסביר שב"נ הוא גדר אמצעי ולא תכלית ולכן אין הבדל בין עובר לנולד. בכל אופן יש בזה ב מדרגות, ספק נפש ונפש ודאי והוא אמצעי שאם יתגיייר יגיע לתכלית היינו ג מדרגות הה"ה, חש מל מל.

ז. לדעת הרמב"ם ב"נ נהרג על הטריפה ולמה גברא קטילא הוא. וי"ל שכל מצות ב"נ הן מצד הגברא לא מצד החפצא והרי עשה מעשה הריגה אע"פ שמצד החפצא הנו גברא קטילא.

ח.ט. מחללין שבת על העובר בה"ג. רמב"ן רק אם אמו מתה שאז הוא כילוד ומיקרי נפש. ויעבר... רחום... ואמת, השביעי שבת, כדעת בה"ג. וכן באות ט. העיקר להלכה כדעת בה"ג.

י. ונקדשתי תוך תוך עדה עדה ממרגלים, מצות קדה"ש תיקון חטא המרגלים, ועתה יגדל נא כח אד' שמאסו בארץ חמדה. עת לעשות לה' עדה תוך. הערה כה) נשים בכלל פרהסיא לקדה"ש ולא לתפלה. המלכות נמנית מצד הכלי אך דלית לה אור משלה. בקדה"ש לא אמרינן ספק נפשות להקל שהתורה הפקירה נפשות אצל קדה"ש. ענין מסור עצמך ממש כמבואר בהערות שלנו לשיחת הרבי.

יא. כל המצות הנדחין הכל דחוייה ולא הותרה. אנס לחמור ויכול להנצל בקל, ראב"ד לא, מה שנדחה זה דווקא מה שאנסו, ר"ן ינצל בקל. מחלוקת בדעת הגוי אי עיקר כוונתו לאיסור מסוים או עיקר כוונתו להעבירו על דת ישראל, אם שכל הגוי שייך לבינה-פרט או לחכמה-כלל.

ששם בסנהדרין לא טוברים את החילוק בין אדם האדם.

ב. חילוק לר"י בין פקוח נפש דוחה שבת שלומד מהבא במחותר ליעבור ולא יהרג שלומד מוחי בהם אם המצוה עצמה סיבת המות אז וחי בהם ולא שימות בהם משא"כ בפק"נ אין המצוה סבת המות אלא שהיא יכולה להציל ממות. לא יתכן שמצות הוי' אלהים חיים תהיה סבה להיפך החיים. לדעת שמואל נאמר וחי בהם גם ביחס לפק"נ אע"פ שאין המצוה הסבר בכל זאת וחי בהם אומר שמותר להתרפאות על ידי בטול המצוה, וחי בהם ולא שימות בהם. רבי ישמעאל משרש החכמה ואילו שמואל משרש הבינה כנודע. על חכמה נאמר ימותו ולא בחכמה, לא בסיבת המצות שנתנו מצד החכמה (אורייתא מחכמה נפקת), ואילו שמואל סובר שיתכן שמינה (מקיום המצוה) דינין מתערין (כהסתעפות בדרך עקיפה), תכונת הבינה ויש למנוע יניקה זו מכח וחי בהם ולא שימות בהם וד"ל.

ג. אסור לב"נ להתרפאות בעבירה שלו (רק באנס מותר לעבור למסקנה שאינו מצווה בקדה"ש), והמשל"מ חולק. שמע... אחד – הנני מוכן למס"נ במקום אונס חולי דבר (חולי דרבים. ראה להלן אות ד בעובר בשביל הצלת חברו) ר"ת אחד. בעוה"ז זה רק לישראל אך לע"ל ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד גם לגויים. וזה עיקר הנכונות להתגיייר. ג דרגות בדחית מצות: אינו נדחה, נדחה בודאי פק"נ, נדחה אפילו בספק פק"נ י"ל כנגד ב"ע (שרש הגויים) אף עשיתיו אסור להתרפאות בעבירה (משום שרובו רע), ביוצר אור היינו ריפוי בודאי, בבואר חשך היינו רפוי גם בספק (שרובו טוב).

ד. כלל: ילפותא חסד, סברא דין (כנ"ל בחי' יצחק). ב"נ אינו מצווה בלא תעמוד על ד"ר. אין ערבות לב"נ.

ה. גם בכך נח אמרינן מאי חזית, הוא משתלשל מסכרת הגבורה דיצחק (שאהב את

יט. ג"ע להנאת עצמו בצנעה לדעת רז"ה יעבור. קיל ביחס לשפ"ד, היינו מצד שרשה בתפארת כת"ת אדם לשבת בית, בריח התיכון עולה עד הכתר ששם כפרה משא"כ שפ"ד א"א לתקן...

כ. רמב"ם אין קישוי כו' וחייב מיתה באונס משא"כ לדעת תוס'. תוס' לימין שאף הקישוי הוא באונס הוי דן לכף זכות ורמב"ם לשמאל. כא. נדה יהרג אע"פ שקידושין תופסין בה. גם בבעל רודף אשתו נדה לבוא עליה נהרג מדין רודף. כל זה מפני מודעות האשה לפגם שהוא כמיתה מהיקש. משא"כ בהמה דליכא פגם ראה הערה (לח) והיינו כנ"ל שאצל יהודי העיקר בחפצא.

כב. לענין להנאת עצמו אין היקש דרוצח ג"ע ורק בשפ"ד יהרג לרז"ה מסברא דמאי חזית סברא דמאי חזית כולה דין ואין בזה היקש לתפארת.

כג. רמב"ם ללא מעשה אינו חייב. חיך קודמים בקיתון של מים דעת ר"ע. מאי חזית רק מכח מעשה אבל בלי מעשה הסברא מתהפכת מאי חזית שהוא חשוב ממני. שוב, מדת הדין. ע"י המעשה הסברא מתהפכת סוד נעשה ונשמע (אחרת מאשר אם לא נעשה).

כד. הערה (מ) מאי חזית רק בישראל לרש"י אחרונים לא מחלקים וסוברים דאמרינן מאי חזית גם בבן נח. היינו הבדל בין מוחין דראשון לאחרון, ראשון רגיש למציאות הפנימית של הנפש משא"כ אחרון רק השכל קובע ודוק.

כה. אביזרייהו דשפ"ד יהרג כמו להניח לפני אריה שגם כאן יש סברא דמאי חזית, ויעבור רק במקום של הצלת נפש ללא איבוד נפש. נמצא ששפ"ד חמור מכולם, וכן ראוי בהיותו גבורה דיצחק.

כו. יש חומרה בערוה מכולם שלדעת הרמב"ם נענש משום אין קישוי כו', היינו שג"ע בתפארת שנשמתה דעת וגופא ובריתא חשבינן חד. לעיל נתבאר שבעלותה לכתור בסוד בריח

יב. עוד יש לחלק שתלמוד תורה כנגד כולם וראוי למסור את הנפש עליו. התורה היא עיקר קדושת ישראל, אש דת למו אש קדש. גם רבי עקיבא ושאר הרוגי מלכות מסרו את עצמם על תלמוד תורה (וסמיכה וכו').

יג. בצנעא מס"נ מטעם ר"א ואהבת. הערה (ט) אף ביחיד יש לאו דחילול ה' לא כמנ"ח, וכך מסתבר כאחרונים הסוברים דולא תחללו גם בצנעא. נמצא שעיקר הלאו דולא תחללו הוא ביחס לגוי ואילו העשה דונקדשתי בתוך י מישראל דווקא. וזה כלל גדול שכל הלאוין ע"מ לא לתת יניקה לחיצונים, לגוי, והעשין להרבות אור בישראל.

יד. גם בע"ז משכחת להנאתו ולדעת הרז"ה בצנעא יעבור (אות טו, באביזרייהו). אצל יהודי העיקר החפצא כנ"ל. אם מתרפא באשרה אין חילול ה' גדול מזה שנותן ממש בע"ז. הלעומ"ז של ועלהו לתרופה במעין מבית ה' כו', זה קדה"ש.

טו. אביזרייהו שיש בהם כבוד כמו מנשק חייב למס"נ – כי איך יחל וכבודי לאחר לא אתן.

טז. אי מולך לאו ע"ז לא חייב במס"נ, ונראה שדעת הרמב"ם שמו"ל ע"ז. ע"ז במדות ומולך במלכות וע"כ יש ספק אי מולך ע"ז. מדות מתו ונשברו ולכן מצוה למס"נ אך ארעא אתבטלת ולכן יש מקום לומר שלא חייבים במס"נ. רש"י אע"פ שאינו ע"ז קורא לו ע"ז, היינו קריאה בשם במלכות וא"כ אפשר דחמור כע"ז לענין מס"נ. י"ל שהמחלוקת אם הוא מלכות דז"א עטרת היסוד או מלכות העיקרית עליה נא' ארעא אתבטלת.

יז. בלא מעשה פטור ורמב"ם חולק.

יח. עבר ולא נהרג אין עונשין גם לא הלאו של ולא תחללו. הערה (לו) אור שמח ולא תחללו לאו שבכללות. ועוד י"ל שלגבי העברה יש מעשה אבל לגבי הלאו של ולא תחללו אין מעשה וד"ל.

לב. אם מחויב להכניס עצמו בספק סכנה עבור חברו שבסכנה ודאי. שיחה של הרבי, למדנו לא מזמן. כסף משנה ירושלמי שחייב, היינו שירושלמי מוחין דאבא ששם גבורה דעתיק שרש ריש לקיש ובודאי מזה שרואה את חברו טובע כו' סימן מן השמים שיכול להצילו כמבואר בסוף השיחה, הכל ראייה דחכמה.

לג. אסופי נרדף אפי' רוב גוים מצילים בחיי רודף משא"כ בספק ערוה שאין כאן פקו"נ. בעל רודף אחר אשתו נדה הוא צועק שהיא טהורה והיא צועקת שהיא טמאה האם זה נקרא ספק נדה ואז אסור להרוג אותו, יתכן שאצלו יצרו אנסו לומר שהיא טהורה או שאצלה היא פוחדת ממנו ולכן אומרת שהיא טמאה. אין להרגו אבל יש למונעו על ידי פגיעה באבריו או באופן אחר אם אפשר (עד כאן מאמינים לה).

לד. העלה לכו טינא הטור וש"ע השמיטו דין זה. וי"ל שבדור פרוץ בלאו הכי וכו' לא נוהג דין זה כדין התלמוד, והוא חידוש נפלא. לה. אם עבר בג' עברות כשר לעדות ואעפ"כ שייך בו אין אדם משים עצמו רשע שעשה שלא כתורה. יתכן אותיות עד דשמע (כשר לעדות על השי"ת) ועדיין רשע לגבי ואהבת בכל נפשך, ועל כן לא סגי שמע ללא ואהבת והכל בהיכל אהבה וד"ל.

לו. לדעת המנ"ח בחינוך לוקה גם משום השם של ולא תחללו. אך הסברנו לעיל דלאו דווקא. על איש מפורסם כתב החינוך רק גמ"ח ומעשים טובים ולא גדול בתורה (כנראה שלא כל כך מצפים מגדולי תורה בדורות האחרונים, משא"כ לרמב"ם). סיום הרמב"ם ישראל אשר כך אתפאר, נמצא שחלק הזה הפרט כנגד הת"ת העיקר שלא יחשד בג"ע ואביזרייהו דג"ע (אפי' משה רבינו חשדו באשת איש ור' אייזיק באשה) ואילו שני חלקי הכלל (בלשון הרמב"ם והחינוך) שעבר ולא נהרג ועובר במזיד להכעיס היינו כנגד חסד וגבורה, ע"ז ושפ"ד (להכעיס הוא טבע של שפ"ד, מדת הכעס) ודוק היטב.

כו' יש כפרה דוקא בג"ע, היינו הבדל בין עלות ת"ת לדעת או לכתר.

כז. ההורג את פינחס מדין רודף נהרג עליו משא"כ אם זמרי היה הורג אותו. אצל זמרי הוא רודף משא"כ אצל שאר אדם. היינו כלל לגבי נקמה, הנוקם רודף את המתנקם אך כלפי הזולת הוא פועל בצדק, נקמה בבינה, נסתרות, צדק במלכות, נגלות. פינחס וזמרי בבינה, כל המשקיפים במלכות. מעשה פינחס או גואל הדם רשות ולכן זמרי לא היה נהרג, משא"כ ברודף אחר הרודף שהוא מצוה, אם הרודף הרג את הרודף אחריו חייב, והיינו שאין לפגוע בעושה מצוה גם במקום פקו"נ דעצמך. בטול גמור בפני עושה מצוה.

כח. מוסר בשיירא אביזרייהו דשפ"ד. מאי חזית לא עיקר הטעם אלא קבלה היתה כו'. יהרגו כולם ולא ימסרו היינו תכלית הגבורה והעז, בנין המלכות מהגבורות של כלל ישראל. קבלה בידינו והסתירו זאת בסברא היינו מצד מדת הצמצום דגבורה, וברין זה דשיירא שימותו כולם כו' מתגלה שהצמצום לא כפשוטו ושכל ישראל מקיים קדה"ש ואין עוד מלבדו באמת לית אתר פנוי מיניה. מבואר אצלנו שסוד הצמצום הוא בלתי להוי' לבדו. לבני נח אסור דין זה, אצלם לא תהו בראה כו' משא"כ יהודים אין עוד מלבדו.

כט. גם אם נאמר שב"נ מצווה על קדה"ש רק בפרהסיא די' מישאל. במקום שאינו מצווה אינו רשאי לא כישראל. אין לב"נ הידור בקדה"ש, זה רק במלך הדר ראשית התיקון דישראל.

ל. גם בטמאה מכבר למה תוסיף חטא על פשע. ירושלמי חולק, אם היא כבר זקוקה לכפרה כנ"ל אז לגבי אור הכתר שרש הת"ת כפלים לתושייה ויש לה תקוה.

לא. גם מורד בנ"נ נחשב כשבע ב"ב לאו דוקא מורד במלכות בית דוד. דינא דמלכותא דינא.

הנחת תפילין אביחי שי' מרנץ

פתיחת השמים באמונה | הילולת הבעל שם טוב בשני ימי שבועות | עם כל ההשגות –
עבודת ה' באמונה | פתי דקדושה | מה ראוי לספר על הבעל שם טוב | הבעל שם טוב
מחלק את עצמו לתוך כל יהודי

פתיחת השמים באמונה

נפתח^א עם פסוק מההפטרה של אתמול ששמענו כעת מאביחי במאמר של הרבי הרש"ב שחזר ("איתא במדרש תילים"). אתמול, בחג מתן תורה, קראנו "מעשה מרכבה". בכלל, בחז"ל – כמו שאמרנו בתיקון, בסוף מסכת מגילה – יש מחלוקת אם מותר לקרוא מעשה מרכבה בצבור. אנחנו פוסקים שמותר לקרוא^ב, וקוראים זאת דווקא בשבועות. "מעשה מרכבה" הוא "רזין רזין דאורייתא"^ג (רזין בגימטריא מרכבה).

יחזקאל הנביא פותח את חזון מעשה מרכבה במלים "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים". יש במלים אלה רמז מאד יפה שמובא בחסידות: ראשי התיבות של חמש המלים האלה, בהן נפתח מעשה מרכבה, "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים", הן צירוף אותיות אמונה^ד. אם כן, מכאן הרמז מהו השער

אצילות" (לשון פתח אליהו), אדם, סוד עולם התיקון (שכולו ביטול לאלקות, בחינת "נחנו מה"). הר"ת = 208 = 8 פעמים הוי' (יצחק, פינחס) והאוס"ת = 962 = 37, הבל-יחידה, פעמים הוי', ודוק.

^א "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" – חמש מלים של חמש-חמש אותיות, רבוע של חמש על חמש:

נ	פ	ת	ו	י
ה	ש	מ	י	ם
ו	א	ר	א	ה
מ	ר	א	ו	ת
א	ל	ה	י	ם

הכל עולה 1885 = 5 פעמים 377 (שמואל, מחשבה טובה וכו'), הערך הממוצע של כל תבה – אמונה במספר קדמי, הכל אמונה (הר"ת)! הפנות הן אותיות אמונ – "ואהיה אצלו אמונ", לשון אמונה. עם הנקודה האמצעית אותיות ארמון – למלך המשיח! שני האלכסונים (אותיות אורי שמרון) = "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". המקיף הקרוב = 559 = חצי "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד". הנקודה האמצעית והמקיף הרחוק = 1326 (משולש 51 = אמונה פעמים אחד-אהבה, שתי המדות של אברהם

^א נרשם על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה.

^ב כדעת רבי יהודה ואיננו חוששים שמא ישאלו העם במרכבה ויבואו לידי ספק באמונה (ראה תויו"ט). ומתאים לרבי יהודה לשון הודיה למה שלמעלה מטו"ד, טבע כל יהודי. בין חברי האדרא רבי יהודה הוא כנגד החסד, "חסד לאברהם", ראש כל המאמינים ("תשורי מראש אמונה" – "והאמן בהוי' ויחשבה לו צדקה") – כל היהודים, בני אברהם (איש החסד), הם "מאמינים בני מאמינים". מעשה מרכבה ועוד רבי יהודה = 924 = 22 פעמים 42, שם בן כב אותיות (היוצא מברכת כהנים) פעמים שם בן מב אותיות (היוצא ממעשה בראשית – הכאה זו נותנת מעשה מרכבה, וד"ל), והוא עולה 21 פעמים 44, שם אהיה פעמים אחורי שם אהיה (א אה אהי אהיה), סוד "אהיה אשר אהיה" (שם הבינה, ששם סוד מעשה מרכבה, כמבואר במ"א).

^ג רזין רזין דאורייתא = 1170 = 26 פעמים 45, שם הוי' ב"ה פעמים מילוי מה (יוד הא ואו הא), "אורח

מורנו הבעל שם טוב. בחב"ד המסורת שהוא ו' סיון. יש ווארט שמובא ב"היום יום" מאדמו"ר הזקן, ש"ביום רביעי נטלו המאורות" (נטלו ב-ט במקום נטלו ב-ת) – באותה שנה ו' סיון היה ביום רביעי, כמו הקביעות של השנה הזאת – אבל בעולם, אצל שאר החסידים חוץ מחב"ד, מקובל יותר שההילולא היום, ז' סיון¹⁷. יש שאלה מתי עשו את הטהרה והקבורה, לפי ההלכה.

בכל אופן, כנראה ש"אלו ואלו דברי אלהים חיים" – הבעל שם טוב הוא למעלה מהזמן והמקום (כידוע המעשה שספר עליו נכדו ר' ברוך שהבעל שם טוב היה יכול להיות בשני מקומות באותו זמן, וכן לגבי ממד הזמן). הוא בסוד "מקום הארון אינו מן המדה" – השנה היא ארון (נורא, סוד יחוד יראה-נורא) שנים להסתלקות הבעש"ט. גם לגבי עצם מתן תורה, הרבי אומר שיש מעלה באסרו-חג של שבועות יותר מכל אסרו חג של שאר החגים, כי היום הוא מתן תורה לדעת רבי יוסי, שמשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו. מה שלא ברור, בחינת רדל"א (אמונה פשוטה, מדת הבעש"ט), מתי הבעל שם טוב הסתלק, סימן שיש בחינה גם של אתמול וגם של היום.

עם כל ההשגות – עבודת ה' באמונה

הבעל שם טוב אמר, אחד הדברים החשובים ביותר שצריכים ללמוד ממנו, שעם כל ההשגות הנעלות ביותר אליהם הוא זכה הוא עובד את ה' יתברך רק באמונה פשוטה. פעם אחת הוא הושיב את נכדו בעל הדגל מחנה אפרים על ברכיו ואמר לו 'תאמין לי שיש אחד בעולם ששומע תורה לא מפי מלאך ולא מפי שרף אלא מפי קוב"ה ושכינתיה', והוא התכוון לסבא,

לשמים, "נפתחו השמים" – כמו שאביחי אמר במאמר – "אספקלריא המאירה" (כך כותב הרבי הרש"ב במאמר: "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים בחי' אספקלריא המאירה"), לראות את עם ישראל מתוך התורה, מתוך תורת משה. אתמול והיום שייכים למשה רבינו, "משה התנבא ב'זה הדבר", באספקלריא המאירה, וכולנו זוכים למעין אספקלריא המאירה בחג השבועות. על כך כתוב הפסוק "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים", כמו שכתוב במאמר, והשער לכך הוא אמונה.

הילולת הבעל שם טוב בשני ימי שבועות

הדבר מתאים מאד לבעל ההילולא של חג השבועות, מורנו הבעל שם טוב זיעזעכ"א. ידוע שיש מחלוקת מתי ההילולא רבה של

אבינו כנ"ל, "אחד היה אברהם", "כי אחד קראתיו") = "ישא הוי פניו אליך וישם לך שלום" (הברכה השלישית, השיא [ישא], של ברכת כהנים). בסיס הסדרה הנבנית מהנקודה האמצעית (200) ושני המקיפים מסביב (559, 1126) = 208 = יצחק (פינחס) = ח פעמים הוי' ב"ה. ארבע הנקודות שבאמצעי הצלעות = 416 = יצחק יצחק (שמאי הלל), הוה פעמים הוי' ב"ה. הרת"ס באותיות – נ ר מ = 290 = 10 פעמים 29 (פני' אחד: אחד חד ד, חצי חן [שבמספר קטן = אחד]). שאר האותיות = 1595 = 55 (משולש 10) פעמים 29 (חלוקת היכל [ארמון המלך] ל' י הכל). הציר האמצעי והשורה האמצעית = 659, אותיות האלכסונים (ללא הנקודה האמצעית) = 613 (תריג מצות התורה, הוי' אלהי ישראל, משה רבינו), וכן שאר האותיות של הרבוע = 613 : 5 האותיות השניות (פ ש א ר ל) ועוד חמש האותיות הרביעיות (ח י א ו י) = 646 = חמש האותיות השלישיות (ת מ ר א ה) ! "ואראה מראות [אלהים]" = 860 = 10 פעמים אלהים (נמצא שם אלהים הוא הערך הממוצע של כל אחת מ-10 אותיות "ואראה מראות") ! תן לחכם ויחכם עוד (ונתבאר באריכות גם במאמר הבר-מצוה שנדפס עם ביאורים).

¹⁷ האות של חרש סיון היא האות ז. סיון הוא כפולת 1 וגם כפולת ז (סיון) = 1 פעמים-צירופי יהו = ז פעמים חי = ג פעמים מב, ו פעמים ז.

מה שיפה שבתניא בפרק ח"י – ויש לצמח צדק אריכות שמתלבט בענין – מביא שכל יהודי לגבי הקב"ה הוא פתי, ומביא את הפסוק "פתי יאמין לכל דבר". הצמח צדק שואל¹ איך הוא מביא כזה פסוק, שהפשט שלו הוא לגריעותא. הוא מתרץ באריכות, וזה ממש הווארט של הבעל שם טוב. כשהרבי הקודם סדר את החת"ת הוא תקן שמביאים את הבעל שם טוב בפירוש בתניא בחת"ת של היום, תחלת שער היחוד והאמונה, דווקא ב-ז' סיון. הייתי חושב שיביא ב-ר', אבל הבעל שם טוב מופיע דווקא היום (בענין "לעולם הוי' דברך נצב בשמים").

בכל אופן, הווארט הוא שהבעל שם טוב אמר שעם כל ההשגות שלי – ובע"ה יהיו לך (אביחי) הרבה השגות, יש לך כבר – את הכל אני שם בצד ועובד את הקב"ה באמונה פשוטה. אמונה פשוטה היא 'נפתחו השמים וראוה מראות אלהים', בזכות אמונה פשוטה זוכים לאספקלריא המאירה, זוכים שהקב"ה יסתכל עלינו דרך התורה, שהיא הזכוכית המגדלת. הגדולה שלנו היא שאנחנו מאמינים. אתה מבין את כל האידיש? מאד נהנינו לשמוע זאת כך, בשפת האידיש. אידיש היא שפה של יהודים פשוטים, של אמונה פשוטה. שוב, אחרי כל ההשגות הגדולה היא שאנחנו מאמינים, "נפתחו השמים וראוה מראות אלהים".

מה ראוי לספר על הבעל שם טוב

לכבוד הבעל שם טוב עוד דבר קצר: ידוע שפעם אחרי הסתלקות הבעל שם טוב ישבו התלמידים וספרו מופתים שלו. היה שם גם הבן שלו, רבי הירשעלע, רבי צבי, ותוך כדי הפארבריינגן, כדרך חסידים, הוא שם את הראש על השלחן ונרדם. כולם מספרים סיפורים על אבא שלו והוא נרדם, וכשהוא נרדם הוא רואה

לעצמו – 'ובכל רגע ורגע יש לו פחד שמא יפול לפומא דתהומא רבה'. איך הוא יפול לשם, ח"ו? אם יהיה לו שמץ מינהו של איזו החזקת טובה לעצמו, איזו טפת גאווה על כך שהוא שומע תורה מפי קוב"ה ושכינתיה, מיד הוא יפול. כתוב "אשרי אדם מפחד תמיד", ר"ת **אמת** – על מי שהוא עובד את השי"ת במדת האמת נאמר "אשרי אדם מפחד תמיד". כך הוא אמר על עצמו, שהוא שומע תורה מפי קוב"ה ושכינתיה.

איך הוא זכה לכך? עם כל ההשגות שלו – ההשגות עליהן אמר לו משיח שיבוא כאשר "יפוצו מעינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך ומה שהשגת" – הוא לא עבד את ה' עם השגות אלא עם אמונה פשוטה. כך הוא אמר: "נאך אלע מיינע השגות, נעם איך זיך צו אמונה פשוטה, איך בין א נאר און גלייב, איי, עס שטייט 'פתי יאמין לכל דבר [וערום יבין לאשורן]", שלכאורה לא טוב להיות פתי, "שטייט דאך 'שומר פתאים הוי'". אחרי כל ההשגות שלי, איך אני עובד את הקב"ה? רק באמונה, כמו יהודי פשוט (שבאמונה הפשוטה שלו קשור לפשיטות העצמות, כמו שאמר הבעש"ט).

פתי דקדושה

כך מסור הווארט בשמו, שהגם שכתוב "פתי יאמין לכל דבר [וערום יבין לאשורן]", שפתי הוא חסרון (וערום הוא מעלה), אף על פי כן "שומר פתאים הוי'". "שומר פתאים הוי'" הוא פסוק מהפרק החדש של הרבי. נמצא שמורנו הבעל שם טוב הוא ה'פתי' של הקדושה – **פתי** נוטריקון "אשרי אדם מפחד תמיד"¹ (מכח הפחד, "פחד יצחק", ה' שומר על הפתי שיאמין אך ורק באמת לאמתו).

¹ פחד תמיד = 546 = 7 פעמים 78, הוי' הוי' הוי' (שם של יב אותיות היוצא מברכת כהנים – "יברכך הוי'... יאר הוי'... ישא הוי'..."), ממוצע כל אות.

² הובא ונתבאר באריכות בשיעור ל"ג בעמר ש"ז.

גבוה ונשבר לרסיסים קטנים בשביל כל קלינקייט, בשביל כל דבר קטן. תספרו על זה, זו היתה עיקר העבודות שלי בעלמא דין, ויועיל לכם ויועיל גם לי.

הבעל שם טוב מחלק את עצמו לתוך כל יהודי

צריך לקחת מהבעל שם טוב את האמונה ואת היראה שלו ואת מסירות הנפש שלו, איך שהיה זורק את עצמו ונשבר לרסיסים עבור כל קלה כחמורה. דווקא הוא אמר שמי שאוחז בחלק מן העצם אוחז בכולו – כל מצוה היא עצם, כל יהודי הוא עצם, וכל חלק, כל דבר קטן, הוא כולו. גם אצלו, הוא אמר ששובר עצמו לרסיסים. הנעם אלימלך פעם חלם עליו, ראה את הבעל שם טוב עומד על הר גבוה ופתאום זורק עצמו ונשבר לרסיסים קטנים, אבל כל רסיס הוא בדמות כולו – כמו שאומרים היום על אבן הר סיני, שבכל רסיס יש את דמות כל האבן. הבעל שם טוב התחלק לששים ריבוא בעל שם טובים קטנים, כדי שרסיס אחד ממנו יכנס ללב של כל יהודי. לשם כך הוא שבר את עצמו לרסיסים.

ידוע שיום ההולדת של הבעל שם טוב, ח"י אלול, הוא היום הראשון של התהוות עולם התהו (שבוע לפני בריאת עולם התיקון, בכ"ה אלול), שבו מלך ומת המלך הראשון של ז' מליכין קדמאין, בלע"ב בן בעור, המכוון כנגד

בחלום שאבא שלו בא וטוען בטרוניא – מה מספרים עלי מעשיות? ! זה לא מועיל להם ולא מועיל לי! אלא מה לספר? יש כמה גרסאות:

גרסה אחת – אלא מה? שיספרו על יראת השמים שלי. לאדמו"ר האמצעי יש מאמר שהוא משבח את הבעל שם טוב ביראת שמים שלו. חושבים שהבעל שם טוב הוא בעיקר אהבה, אהבת ה' ואהבת ישראל, אבל הוא אומר שהמדה שהצטיין בה יותר מהכל – שלא היה כמוהו, כמו שאומר רבי מענדלע ויטבסקער שלא קם מעולם כמוהו ולא יקום – היא היראה. ידוע שאם היתה כוס מים בקצה השני של החדר הם היו רועדים מהיראה שלו שהיתה בבחינת "עבדו את ה' ביראה גילו ברעדה". פעם בהיותו בדרך ראה אריה הולך לקראתו, נבהל לרגע, ותיכף נתיישב וחשב מהו **אריה**? אותיות **יראה**, נתלבש יראה עילאה ולא שת לבו אל האריה, וכעבור זמן מה ראה שהאריה שוכב בצד הדרך שסוע לשנים. ובזה פירש את הכתוב במלאכי "[בריתי היתה אתו החיים והשלום] ואתנם לו מורא ויראני [ומפני שמי נחת" הוא]" – כשהקב"ה נותן לאדם יראה מדברים גשמיים עליו להרים את היראה ליראה את השי"ת בלבד, ו"ויראני". זו גרסה אחת, שהוא אמר – מה אתם מספרים עלי סיפורים? תספרו על יראת השמים שלי, זה יעשה טוב לכם ויעשה טוב לי.

יש עוד גרסה שאמר: מה אתם מספרים מופתים? תספרו על מסירות הנפש שלי, שעל כל 'קלינקייט', על כל דבר קטן באידישקייט או בשביל לעזור ליהודי, הייתי שובר את עצמי 'פיצלאך פיצלאך', הייתי זורק את עצמי מהר

^ט **בלע** אותיות **בעל**, רמז ל**בעל** שם טוב. המלך השביעי, שכנגד המלכות (שמלך ומת בכ"ד אלול), נקרא **בעל** חנן, נסב"ת **(בלע ועוד בעל חנן)** $12 = 312$ פעמים-צירופי **הוי"ב** (ה).

^ז **בלע בן בעור** = $432 = 3$ פעמים **קדם**, זה ברבוע (מספר האותיות בשבת בראשית), ממוצע כל תבה. וביחד עם **ישראל בעל שם טוב** – 1000 אורות שנתנו למשה רבינו במתן תורה, יום ההילולא רבא של מורנו הבעל שם טוב = $1432 = ד$ פעמים **משיח**, משיח ב"רצוא ושוב": **מ משי משיח שיה יח ח**. וביחד עם **רבי**

^ח רמז לשנת לידת הבעל שם טוב, שנת **נחת**, ועליו דרשו את הפסוק "עיר וקדיש מן שמיא **נחת**". "**נחת הוא**" "**מן שמיא נחת**" = $1369 = 37$, **יחידה**, ברבוע = "**ורוח אלהים מרחפת על פני המים**" (זה רוחו של מלך המשיח).

ספירת הדעת דתהו. על ידי העבדות הקדושה של מורנו הבעל שם טוב, לשבור את עצמו לרסיסים קטנים, הוא תקן את שרש עולם התהו, הדעת דתהו, שנשבר אף הוא לרסיסים. בתהו הרסיסים לא שמרו על צביונם משא"כ אצל הבעל שם טוב כל רסיס ורסיס שמר על צביונו בדרך הפלא ופלא "מפלאות תמים [= פתי] דעים" (על מנת שכל יהודי ויהודי באשר הוא שם יוכל לקיים "דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה", סוד "האלף 1000 = ישראל בעל שם טוב" לך שלמה"), וד"ל.

כאשר הבעל שם טוב זרק את עצמו מהר גבוה הוא כוון לזבוח את עצמו "בלתי להוי' לבדו". הרי בגלגול קודם הוא היה יהודי, צדיק נסתר, בצפת שסרב לגלות לאליהו הנביא איזו מצוה הוא קיים ביום הבר-מצוה שלו, היות שהוא עשה זאת אך ורק לכבודו יתברך. זה הדבר שהכי הרעיש עליונים ותחתונים, וזה החידוש של מורנו הבעל שם טוב (שזכה שאליהו הנביא יעמוד לפניו תמיד כעבדא קמי מריה), הכוונה הטהורה של "בלתי להוי' לבדו" (וכך אפשר לעבוד את השי"ת, עבודה לשמה, בכל דבר ודבר – "בכל דרכיך דעהו"). כוונה זו היא משרש הצניעותא של רדל"א, אמונה פשוטה, ששם טמון "חביון [צניעות] עז [יראה-עילאה] העצמות [מס"נ בפועל ממש, כאשר כל חלק של העצם, הנשבר לרסיסים קטנים, כולל ומשקף את העצם כולו]".

לחיים לחיים, שנזכה כולנו לאמונה של הבעל שם טוב וליראה של הבעל שם טוב ולמסירות הנפש של הבעל שם טוב, ולדעת שכל מי שאוחז בחלק מהעצם של הבעל שם טוב אוחז בכל העצם. לחיים לחיים.

ישראל בעל שם טוב = 1644 = תהו' פנים ואחור' –
 ת תה תהו תהו הו ו = "ואהבת את הוי' אלהיך
 בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך".

ז סיון תשע"ז

לחן

הרב יצחק גינזבורג

♩ = 96

5

9

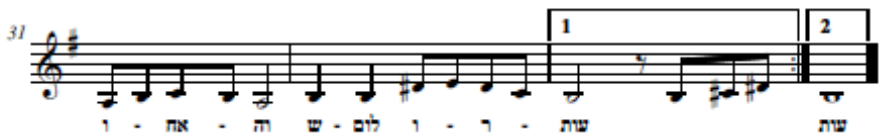
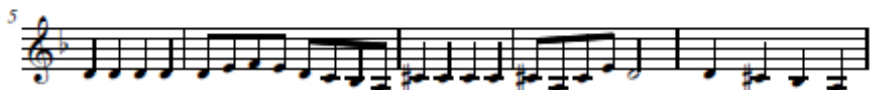
14 *Fine*

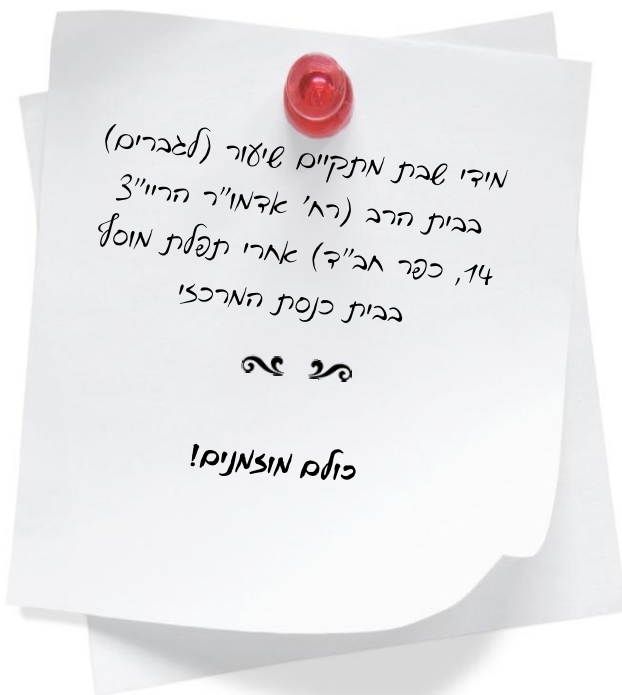
19 *D.S. al Fine*

אשר ברא

הרב יצחק גינזבורג

ד' סיוון תשע"ז

רוצה לקבל "ואביטה"?

רשימת נקודות ההפצה

050761899	ירושלים - גבעת שאול	0546610722	כפר חב"ד
0506166086	קרית מלאכי	0507951105	ראשון לציון
0584829829	גבעת רונן	0523003085	יצהר
0547827702	גוש שילה	0508884177	גוש עציון
0528989683	קרית ארבע- חברון	0584006135	ירושלים - קטמונים
0507707161	צפת	0527580073	בני ברק

רוצה להקים נקודה במקום מגוריך? בלבל 0523003085

ניתן להקדיש את 'ואביטה' לזכות יקיריכם ולזכות ההפצת שיצורי

הרה במאות עותקים בשבוע!

elimiz770@gmail.com